

ΠΤ - ΑΜ
2012
ΤΑΜ

ΑΝΑ_ΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΠΟΥ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ
ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΛΕΥΚΑΔΑ

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 11421/1
Ημερ. Εισ.: 01-03-2013
Δωρεά: Συγγραφέας
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ - ΑΜ
2012
TAM

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΘΕΡΜΑ ΤΟΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΜΟΥ Κ.
ΕΠΥΡΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΥΤΙΜΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ
ΚΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΘ' ΟΛΗ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ
ΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ.

ΑΝΑ_ΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΠΟΥ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ

ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΛΕΥΚΑΔΑ

ΤΑΜΠΑΚΗ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠΥΡΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΙΟΥΛΙΟΣ 2012

ΑΝΑ_ΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΠΟΥ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ

ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΛΕΥΚΑΔΑ

ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ΣΤΗ ΦΥΣΗ

Στην σημερινή περίοδο που ζούμε όπου όλα γύρω μας αλλάζουν και πρέπει να επαναπροσδιορίσουμε τις ανάγκες μας αλλά και τους τρόπους ικανοποίησης τους προτείνεται ένα πρότυπο κέντρο εναλλακτικού τουρισμού. Ένας χώρος όπου η σχέση μεταξύ παλαιού και καινούργιου θα είναι άμεση. Σε έναν χώρο όπου αυτή τη στιγμή δεν κατοικείται από κανέναν επιδίωξη είναι η αναζοπύρωσή του και η άμεση σχέση με τον άνθρωπο και τις ανάγκες του.

Επιστρέφοντας στη φύση, στη γη, απο εκεί όπου προερχόμαστε μπορούμε να ανακαλύψουμε έναν καινούργιο κόσμο, νέες εμπειρίες, σωματικές και βιωματικές.

Η Λευκάδα, «Λευκάς Πέτρα» κατά τον Όμηρο, στα αρχαία χρόνια ήταν γνωστή ως Νήρικος. Σύμφωνα με την παράδοση πήρε το σημερινό της όνομα από τα λευκά, άγρια βράχια στο νοτιότερο ακρωτήριο του νησιού, τον Λευκάτα. Ο φάρος του Λευκάτα χτίστηκε πάνω σε αρχαίο ναό αφιερωμένο στον Απόλλωνα. Το κυριότερο ιερό της Λευκάδας, το οποίο αναφέρεται συχνά στις αρχαίες πηγές, ήταν αυτό του Απόλλωνα Λευκάτα. Βρίσκεται στο νότιο άκρο του νησιού, στο απόκρημνο ομώνυμο ακρωτήριο που είναι γνωστό ως Δουκάτο ή και όπως αναφέρεται με παλιούς ιταλικούς χάρτες, ως Salto di Saffo (άλμα της Σαφούς). Στην κορυφή του λόφου εντοπίστηκαν λείψανα αρχαίων οικοδομημάτων που ανήκουν στο συγκρότημα του Τεμένους. Τη θέση του ναού σήμερα καταλαμβάνει ο σύγχρονος λιθόκτιστος φάρος του Λευκάτα. Σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς οι ανθρωποθυσίες αποτελούσαν το κύριο μέρος των ετήσιων εορτών προς τιμή του Απόλλωνα. Με το πέρασμα του χρόνου έγιναν προσπάθειες μετριασμού αυτής της βάρβαρης συνήθειας. Έτσι φαίνεται ότι κάποια στιγμή, άγνωστο πότε άρχισαν να χρησιμοποιούν κατάδικους για τις θυσίες.

Όπως αναφέρει ο Στράβων (1ος αι. π.χ. - 1ος αι. μ.Χ.) στην ετήσια εορτή του Απόλλωνα επιλεγόταν κάποιος κατάδικος ως εξιλαστήριο θύμα και ριχνόταν από τα βράχια του ακρωτηρίου στη θάλασσα. Τέτοιες εορτές επιζούσαν έως τα ρωμαϊκά χρόνια. Το θύμα επιφορτίζεται όλα τα αρνητικά στοιχεία και τις αμαρτίες της πόλης και με την προσφορά τους τις εξαγνίζει.

Σήμερα ελάχιστα ίχνη του αρχαίου ναού διακρίνονται κάτω από το φάρο. Το τοπίο όμως είναι τόσο εντυπωσιακό, που μεταδίδει στον επισκέπτη τη μαγεία του μυστηριακού χαρακτήρα του.

Λίγο πριν το φάρο, ο δρόμος οδηγεί στο μοναστήρι του Αγίου Νικολάου Ιράς ή Νηράς, ένα αξιόλογο ιστορικό μοναστήρι που ιδρύθηκε πιθανότατα στις αρχές του 17ου αιώνα, το 1637 ή και παλαιότερα. Χτίστηκε από επτά οικογένειες που αφιέρωσαν μεγάλη ακίνητη περιουσία σε αυτό. Ο σημερινός ναός είναι μεταγενέστερος ενώ ο τελευταίος μοναχός που ασκήτευε εκεί, πέθανε το 1949.

Απολλωνίων

ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ
ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΝΗΡΑ

ΑΚΡΟΤΗΡΙΟ ΔΟΥΚΑΤΟ

Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ, Η ΕΛΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ

Εδώ και χιλιετίες, το κατ' εξοχήν δέντρο του μεσογειακού χώρου, η ελιά, συνυπάρχει με τους λαούς της Μεσογείου, έχει συνδεθεί με την καθημερινότητα και τις συνήθειες τους και, έχοντας ξεπεράσει τα όρια του τοπίου, έχει αφήσει τα ίχνη σε όλους τους πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν στα παράλια της. Ελιά ένα δώρο της φύσης, μια λέξη - κλειδί για την κατανόηση της εξέλιξης πολλών περιοχών αλλά και μια πρόκληση για να ταξιδέψεις ακολουθώντας τους δρόμους και την πλούσια ιστορία της γύρω από τη Μεσόγειο, τη Μεσόγειο της Ελιάς. Η φυσιογνωμία των λαών και των κοινωνιών πλάθεται, εκτός των άλλων, και μέσα από το διάλογο τους με το φυσικό χώρο που τους περιβάλλει.

Η ελιά ως αυτοφυές δένδρο - αγριελιά - πρωτοεμφανίστηκε στην ανατολική Μεσόγειο εκεί δηλαδή όπου αναπτύχθηκαν μερικοί από τους αρχαιότερους πολιτισμούς. Πρόσφατες αρχαιολογικές έρευνες στις Κυκλάδες, την καρδιά του Αιγαίου, έφεραν στο φως απολιθωμένα φύλλα ελιάς, τα οποία σύμφωνα με τις σύγχρονες μεθόδους χρονολόγησης φαίνεται να είναι ηλικίας 50 - 60.000 ετών. Μερικές από τις αρχαιότερες μαρτυρίες για την ελιά και το λάδι έχουν ανακαλυφθεί στην Αρχαία Πύλο. Είναι οι πινακίδες της γραμμικής Β' Γραφής, στις οποίες υπάρχει το ιδεόγραμμα της ελιάς και του ελαιόλαδου, γεγονός που αποδεικνύει ότι η Μεσσηνία είναι από τις πατρίδες της ελιάς.

Η καλλιέργεια της ελιάς συνέχισε για πολλούς αιώνες να εξαπλώνεται και να αποτελεί μια από τις κυριότερες ασχολίες των κατοίκων της υπαίθρου. Αξεπέραστη πηγή ζωής η ελιά είναι παρούσα στα κείμενα των αρχαίων και των σύγχρονων ελλήνων συγγραφέων και ποιητών.

Η χρησιμοποίηση του δέντρου της ελιάς και των προϊόντων της στην αρχαία τελετουργία καθόρισε από πολύ νωρίς τον συμβολισμό του σαν δέντρο του καλού δίνοντας του μια ξεχωριστή θέση. Πολύτιμο και αγαπημένο δέντρο των Ελλήνων και των άλλων μεσογειακών λαών, συνδεδεμένο με την αναγέννηση και το φως, εξακολουθεί μέχρι σήμερα να θεωρείται θεϊκό δώρο, σύμβολο ειρήσης, προστασίας και γονιμότητας. Το λάδι της ελιάς, όπως το σάρι και το κρασί, αποτελεί

στη σύγχρονη λατρεία θρησκευτικό αγαθό και χρησιμοποιείται σε πολλές τελετές της ορθόδοξης χριστιανικής θρησκείας.

Η ελιά ευδοκίμει σχεδόν αποκλειστικά στην λεκάνη της Μεσογείου και ο τρόπος καλλιέργειας της αποτελεί βασικό παράγοντα διατήρησης του οικοσυστήματος. Η ελιά συμβάλλει στην αποτροπή της διάβρωσης σε περιοχές με οξυμένο το φαινόμενο της ερημοποίησης και αποτελεί πρωταρχικό παράγοντα ανάπτυξης περιοχών με σοβαρά προβλήματα απασχόλησης και συνοχής.

Η επί χιλιετίες παρουσία της ελιάς στον ελληνικό αλλά και τον ευρύτερο μεσογειακό χώρο, εκτός από την καθημερινή ζωή και τις λατρευτικές συνήθειες, επηρέασε τα ήθη και τα έθιμα των λαών που έζησαν και ζούν κάτω από τη σκιά της δημιουργώντας με το πέρασμα των χρόνων έναν εντελώς ιδιαίτερο πολιτισμό, τον Πολιτισμό της Ελιάς.

Σήμερα υπάρχουν στην Ελλάδα 150.000.000 περίπου ελαιόδενδρα, λειτουργούν 2.800 ελαιοτριβεία και 500.000 οικογένειες ζουν από την καλλιέργεια της ελιάς, αφού σε αρκετές - κυρίως άγονες - περιοχές το ελαιόλαδο εποτελεί το αποκλειστικό εισόδημα των κατοίκων.

ΛΑΔΙ, ΤΟ ΠΙΟ ΣΤΑΘΕΡΟ... ΡΕΥΣΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

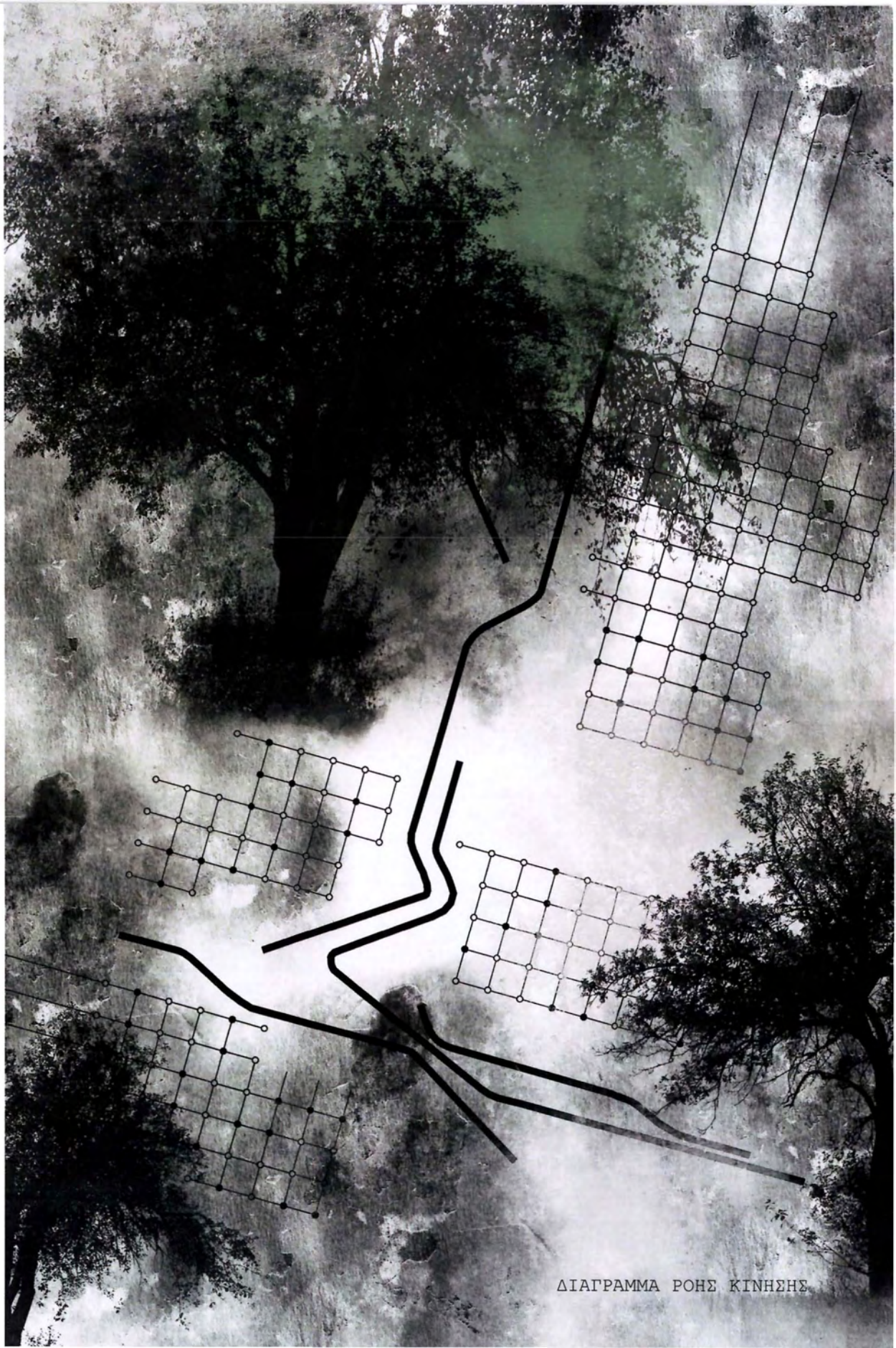
Στις ελαιοπαραγωγικές περιοχές το λάδι θεωρείται το μόνο ασφαλές εισόδημα του αγρότη. Και αυτό γιατί ο καρπός δεν καταστρέφεται εύκολα, όταν ωριμάσει μπορεί να διατηρηθεί για μέρες πάνω στο ελαιόδεντρο, ακόμη και σε περιόδους μεγάλης κακοκαιρίας, σε αντίθεση με τα άλλα προϊόντα που είναι κατά πολύ πιο ευάλωτα. Για το λόγο αυτό το λάδι θεωρείται (ακόμη και σήμερα σε εξαιρετικές περιπτώσεις) ως νομισματική συναλλακτική μονάδα.

Το ελαιόλαδο ως σταθερή νομισματική συναλλακτική μονάδα κυριάρχησε για πολλούς αιώνες στην παραδοσιακή οικονομία. Ο φτωχός αγρότης έκανε όλες τις δουλειές και διεκπεραίωνε όλες τις συναλλαγές του με λάδι. Συχνά και τα «δώρα» που έκανε σε διάφορους κρατικούς υπαλλήλους ή φορείς της εξουσίας ήταν... λάδι αποσκοπώντας στην ευνοϊκή μεταχείριση του. Το γεγονός αυτό προσέδωσε μίαν ενδιαφέρουσα σημασία στο ρήμα «λαδώνω».

«Λαδώνω: μτφ δωροδοκώ κάποιον για να προωθήσει μίαν υπόθεση μου, εξαγοράζω»

Η λέξη «λάδωμα» είναι συχνά συνώνυμη της δωροδοκίας: «δωροδοκία για την εξαγορά κάποιου ή την πλάγια προώθηση μίας υπόθεσης».

ΕΡΓΑΣΙΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

α) ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ

Η ελιά σε μικρή ηλικία έως 7 ετών δεν παράγει καρπούς, αλλά χρειάζεται την προσοχή των καλλιεργητών, γιατί σε αυτή την ηλικία γίνεται το κέντρισμα.

- _ Σε ηλικία 7 έως 15 ετών, αρχίζει να παράγει καρπούς.
- _ Σε ηλικία 30-70 ετών βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη.
- _ Στην «Τρίτη ηλικία» η ελιά φτάνει από 150-1000 χρόνια ζωής.

Υπάρχουν ελαιόδεντρα που κάνουν καρπούς για λάδι και ελαιόδεντρα που ο καρπός τους είναι για φαγητό.

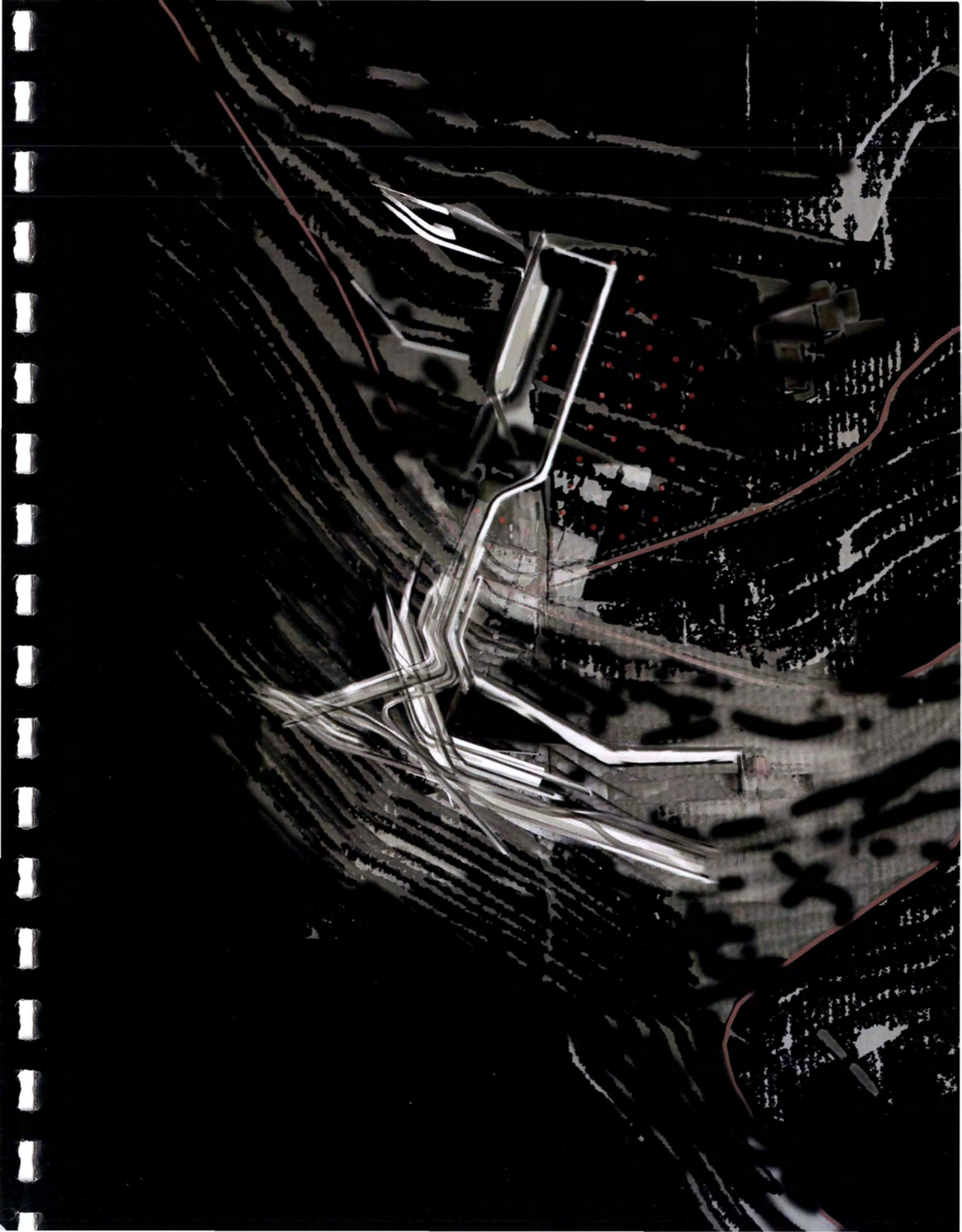
β) ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Την άνοιξη η φύση ξυπνά από το λήθαργο του χειμώνα και η γη είναι έτοιμη να οργωθεί και να απορροφήσει τα αποθέματα νερού και το λίπασμα. Η ελιά την εποχή αυτή χρειάζεται λίπανση και κλάδεμα. Στο ξηρό και ζεστό κλίμα του μεσογειακού καλοκαιριού, η ελιά έχει ανάγκη από πότισμα και προσοχή, καθώς την εποχή αυτή δέχεται επιθέσεις από το δάκο. Το φθινόπωρο ο καρπός της ελιάς είναι έτοιμος να απορροφήσει όλα τα θρεπτικά συστατικά από το έδαφος, γι' αυτό και το φθινόπωρο γίνεται η κατάλληλη προετοιμασία του εδάφους

γ) ΣΥΓΚΟΜΙΔΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Οι καρποί της ελιάς μαζεύονται συνήθως το Νοέμβρη από τους ελαιώνες, στα «λιοστάσια». Είναι πολύ κουραστική και απαιτητική και χρονοβόρα δραστηριότητα, όπου χρειάζεται να συνεργαστούν πολλοί άνθρωποι για να βγει σε πέρας. Τα κλαδιά της χτενίζονται με μια τσουγκράνα, για να πέσει ο καρπός. Ένας άλλος τρόπος για να πέσει ο καρπός είναι το ράβδισμα με μεγάλα ξύλινα ραβδιά. Φυσικά υπάρχουν και σύγχρονοι μηχανικοί τρόποι, όπως πριόνια και ειδικές μηχανές που αποσπούν τον καρπό από τα κομμένα κλαριά. Κάτω από τα δέντρα στρώνονται τεράστια πανιά, τα

«λιόπανα», για να συγκεντρώνεται εκεί ο πολύτιμος καρπός. Κατόπιν συσκευάζονται σε σακιά και οδηγούνται σε ελαιοτριβείο όπου λιώνονται και έτσι παίρνουμε το λάδι.

Στις ελαιοπαραγωγικές περιοχές υπήρχε ένας αρχαιότατος κανόνας εθιμικού δικαίου που αποσκοπούσε στο να εξασφαλίσει λάδι στις οικογένειες που δεν είχαν ιδιόκτητα ελαιόδεντρα ή δεν είχαν τόσα που να επαρκούν για να καλύψουν τις οικογενειακές τους ανάγκες. Μετά το τέλος της συγκομιδής, ο καθένας είχε δικαίωμα να μπει στον ελαιώνα και να μαζέψει τις ελιές που είχαν παραμείνει αμάζευτες στο έδαφος. Το έθιμο αυτό που στην Κρήτη ονομαζόταν «ραντολόι» ή «κουκολόι» αποτελεί έκφραση μεγαλοψυχίας και κοινωνικής αλληλεγγύης και είναι γνωστό σε πολλές κοινωνίες και λαούς από τα προϊστορικά κιόλας χρόνια.

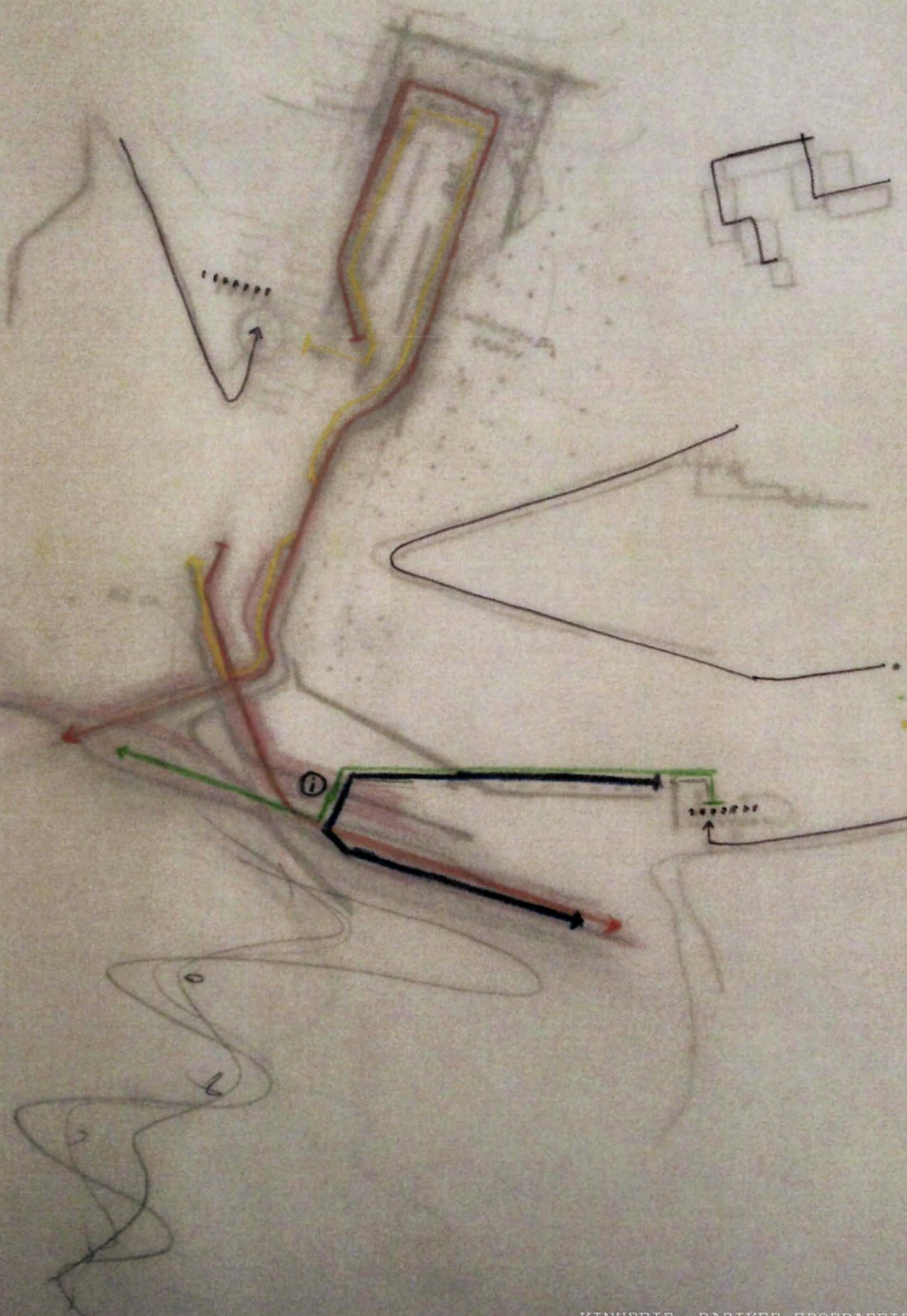
δ) ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟΥ

Ο ελαιόκαρπος μεταφέρεται στο αποφυλλωτήριο μέσω του αναβατορίου, όπου γίνεται ο καθαρισμός του καρπού από τα φύλλα. Στη συνέχεια στο πλυντήριο γίνεται το πλύσιμο του ελαιόκαρπου και μετά η ξύγιση του. Ακολούθως, μέσω του αναβατορίου σπαστήρα, ο ελαιόκαρπος μεταφέρεται στο σπαστήρα όπου γίνεται η θραύση και το άλεσμά του.

Έπειτα γίνεται η προετοιμασία ελαιόμουστου με τη μάλαξη του στους μαλακτήρες και στο decanter γίνεται ο διαχωρισμός μεταξύ λαδιού - νερού - πυρήνα. Μέσω του αναβατορίου πυρήνα, ο πυρήνας καταλήγει στη δεξαμενή πυρήνα ενώ το ελαιόλαδο από το δονούμενο φίλτρο του decanter καταλήγει στο πλαίσιο συγκροτήματος valente και από εκεί στους ελαιοδιαχωριστήρες.

Τέλος το ελαιόλαδο ζυγίζεται και καταλήγει στο χώρο δεξαμενών ή στους πελάτες.

ΛΑΔΙ ΕΛΙΑΣ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΜΟΡΦΙΑΣ

Ως μέσον καλλωπισμού το ελαιόλαδο είναι γνωστό από τις πινακίδες της Γραμμικής Β Γραφής. Το λάδι που προορίζονταν για την ατομική καθαριότητα ήταν καλής ποιότητας και συχνά αρωματισμένο με βότανα και αρωματικά φυτά. Σε εποχές που δεν υπήρχαν ούτε σαπούνια ούτε αλλά υλικά καθαρισμού και σωματικής υγιεινής το λάφι φαίνεται να διαδραμάτιζε και σε αυτόν τον τομέα πρωτεύοντα ρόλο, τόσο που ήταν αδύνατον σε κάποια οικογένεια να επιβιώσει αν δεν είχε τη δυνατότητα είτε να παράγει είτε να προμηθευτεί σημαντικές ποσότητες ελαιόλαδου.

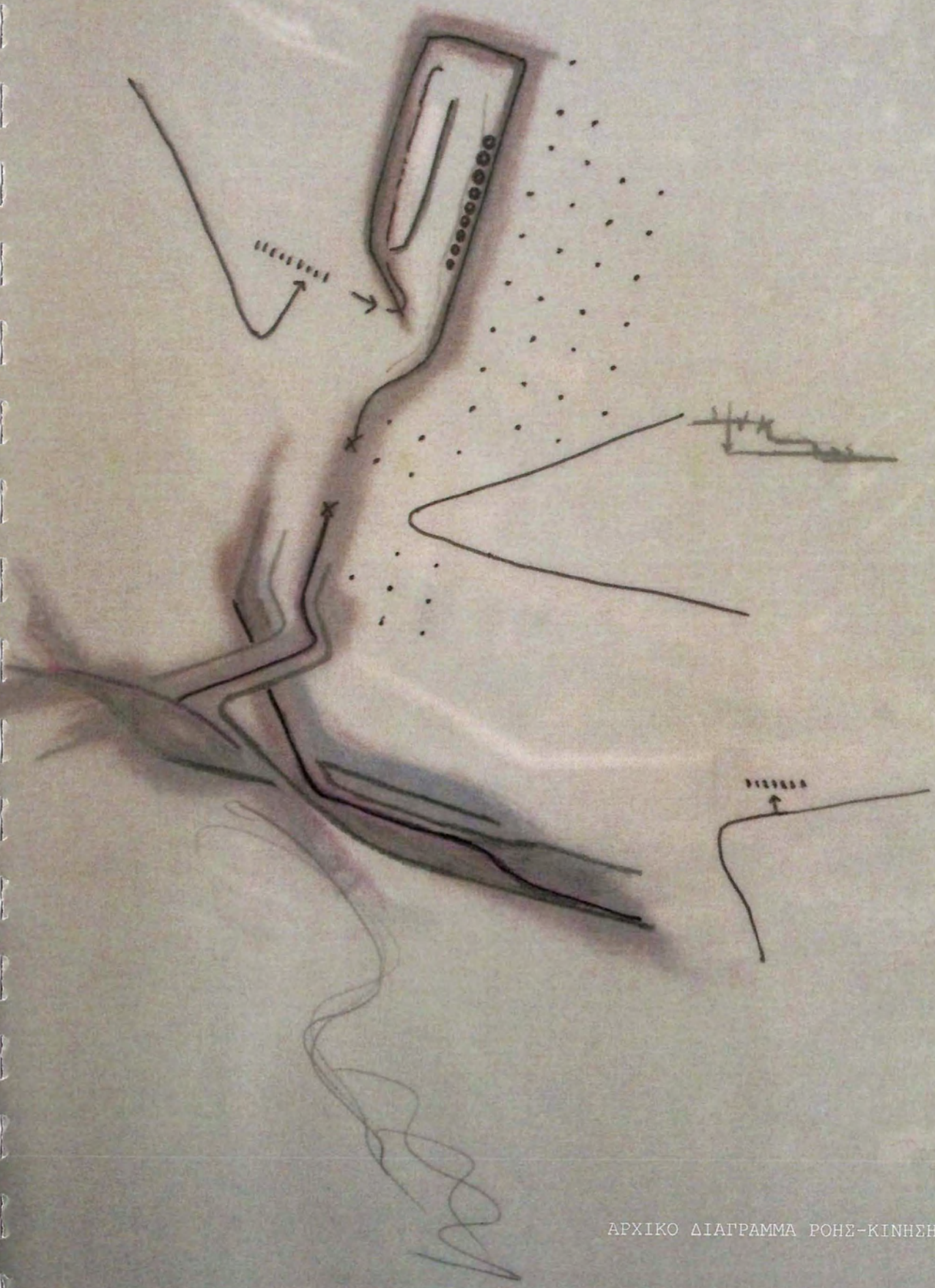
Οι Έλληνες της κλασικής αρχαιότητας γνώριζαν, επίσης, το λουτρό της καθαριότητας και της ξεκούρασης σε λουτήρα ατομικό. Οι Ατθίδες έπαιρναν το λουτρό τους στο σπίτι τους σε μαρμάρινους λουτήρες, που βρίσκονταν σε ένα δωμάτιο του γυναικωνίτη. Άντρες και γυναίκες άλειφαν τα μαλλιά τους με αρωματισμένο λάδι για να τους προσδίδουν στιλπνότητα. Μετά το λουτρό έτριβαν το σώμα του με «χύτλον», μείγμα νερού και λαδιού - υδρέλαιον» για να διατηρούν την ελαστικότητα της επιδερμίδας τους και να την προφυλάσσουν από την ξηρασία.

Προς το τέλος του 5ου αιώνα εμφανίζονται τα δημόσια λουτρά, τα «βαλανεία». Οι «παίδες», που υπηρετούσαν στα βαλανεία φρόντιζαν για την θέρμανση, έχυναν νερό στους λουόμενους και τους άλειφαν με λάδι.

Το λάδι, μετά το λουτρό, εμπόδιζε τη σκόνη να μπαίνει στους πόρους τους δέρματος και διατηρούσε την ελαστικότητα της επιδερμίδας. Αυτή η εντριβή επέτρεπε συγχρόνως να θερμανθεί το σώμα και να αποφευχθεί η ξήρανση και ο ερεθισμός από τη χρήση ασβεστούχου νερού. Στα βαλανεία υπήρχε ειδικό δωμάτιο, το «ελαιοθέσιον» στο οποίο οι λουόμενοι αλείφονταν με λάδι.

Το μικρό φιαλίδιο, που ήταν γεμάτο με αρωματικό λάδι, ο «αρύβαλλος», συντρόφευε το καθημερινό λουτρό. Αρωματικό λάδι έβαζαν επίσης στον αλάβαστρο και στη λήκυθο. Ο αρύβαλλος, αλάβαστρος και η λήκυθος ήταν μικρά δοχεία, με λαιμό πολύ

ΑΡΧΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΡΟΗΣ-ΚΙΝΗΣΗΣ

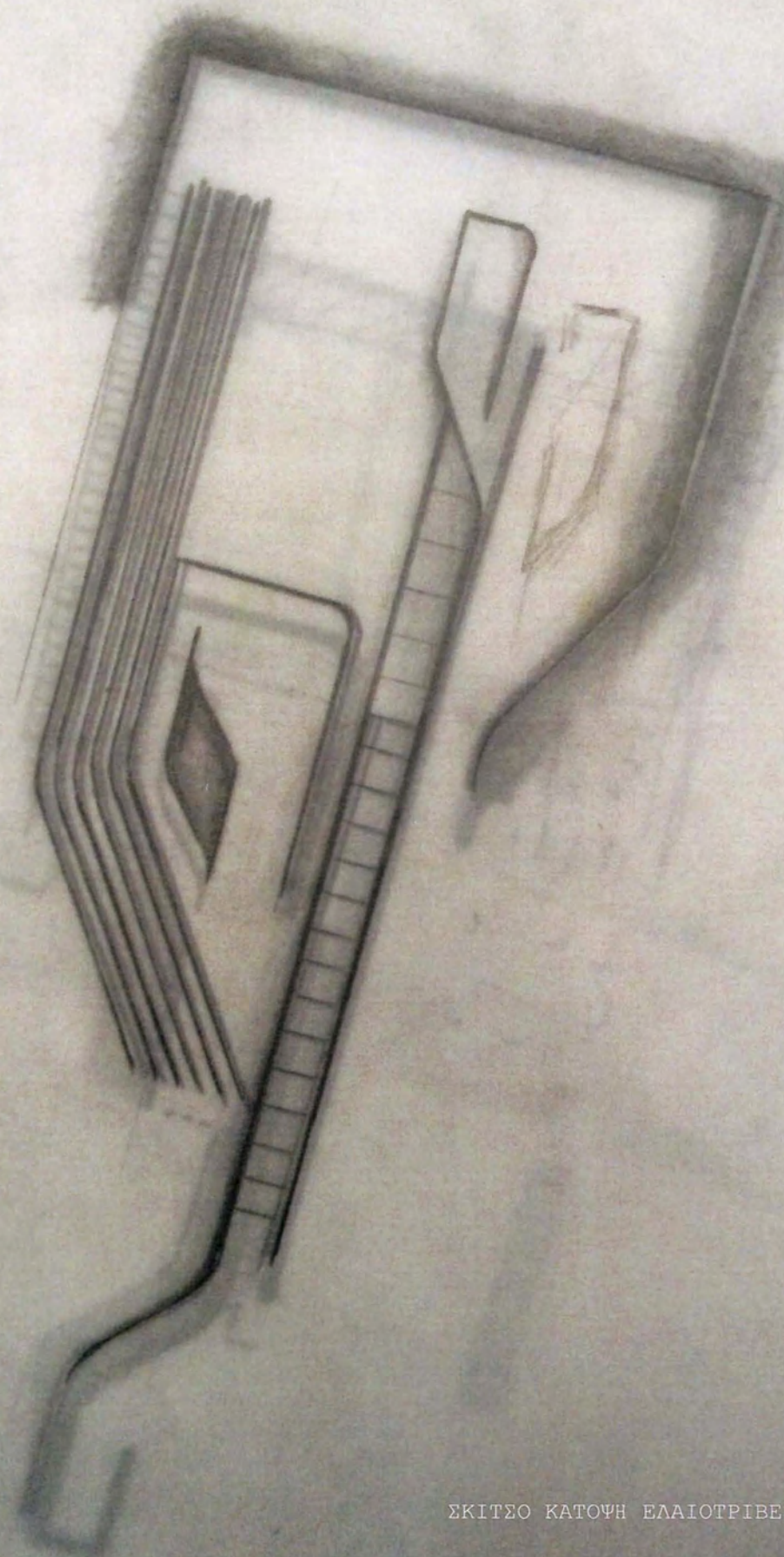
στενό απ' όπου το αρωματισμένο λάδι γλιστρούσε σταγόνα, σταγόνα.

Το μικρό αυτό φιαλίδιο ήταν απαραίτητο, για να πάρει κανείς το χρίσμα του πολιτισμένου. Το πρόσφεραν στον περαστικό επισκέπτη, το κουβαλούσαν μαζί τους στο λουτρό και η ποιότητα του περιεχομένου του χαρακτήριζε τον άνδρα

Οι πρώτες μαρτυρίες για το αρωματισμένο έλαιον μας έρχονται από τη δεύτερη χιλιετία π.χ. Η Παρασκευή μύρων με βάση το ελαιόλαδο συνεχίστηκε για πολλούς αιώνες και οι συγγραφείς της αρχαιότητας διασώζουν πλήθος σχετικών πληροφοριών. Η χρήση των μύρων ήταν αρκετά διαδεδομένη και περιοριζόταν μόνο στη σωματική φροντίδα και τον καλλωπισμό, αλλά επεκτεινόταν στη λάτρα και στην περιποίηση των νεκρών.

Τα τελευταία χρονιά άρχισε μια συστηματική αξιοποίηση του ελαιολάδου από την βιομηχανία καλλυντικών. Η τάση αναζήτησης όλο και πιο φυσικών όλο και πιο οικολογικών προϊόντων οδήγησε στην δημιουργία καινούργιων προϊόντων περιποίησης του σώματος. Κρέμες, σαμπουάν και πολλά άλλα είδη κερδίζουν όλο και μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς και φυσικά καλύτερη θέση στα ράφια των ειδικών καταστημάτων.

ΣΚΙΤΣΟ ΚΑΤΩΦΗ ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟΥ

ΑΙΘΕΡΙΑ ΕΛΑΙΑ - ΑΡΩΜΑΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Το μεγαλύτερο μέρος της παγκόσμιας παραγωγής εσπεριδοειδών κατευθύνεται σε βιομηχανική επεξεργασία, για παραγωγή χυμού.

Σημαντικό τμήμα της επεξεργασίας αυτής αποτελεί η παραλαβή του αιθέριου ελαίου, το οποίο βρίσκεται στον φλοιό. Είναι το λάδι που λαμβάνεται από την φλούδα. Χρησιμοποιείται πολλές φορές κατά την παραγωγή μιγμάτων χυμών, όπου συνεισφέρει στην τελική γεύση του προϊόντος. Πωλείται επίσης στους παραγωγούς αρωμάτων που χρησιμοποιούνται στην βιομηχανία χυμών, καλλυντικών και την χημική βιομηχανία. Στο εμπόριο αναφέρεται σαν CPPO (Cold Pressed Peel Oil).

ΑΡΩΜΑΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

Από την ετυμολογία της λέξης (άρωμα - θεραπεία) είναι εύκολο να καταλάβουμε ότι η θεραπευτική, η οποία χρησιμοποιεί αρώματα (αιθέρια έλαια) που εκκρίνονται από τους ελαιοφόρους αδένες, οι οποίοι βρίσκονται στις ρίζες, στους μίσχους, στο φλοιό, στα φύλλα και τα άνθη διαφόρων αρωματικών φυτών. Η αρωματοθεραπεία είναι η αρχαία επιστήμη ανεύρεσης του κατάλληλου αιθέριου ελαίου που δια της εφαρμογής του στον άνθρωπο βελτιώνει την υγεία, εξασφαλίζει ηρεμία, ευεξία και βελτίωση της καθημερινής μας διάθεσης.

Η ιστορία χρήσης των αιθέριων ελαίων πάνω στο σώμα άρχισε από το 2000π.χ. Στη βίβλο υπάρχουν στοιχεία για τη χρήση φυτών και ελαίων για θεραπευτικούς αλλά και θρησκευτικούς σκοπούς. Οι Αιγύπτιοι τα χρησιμοποιούσαν ευρύτατα για δημιουργία καλλυντικών αλλά και για να βαλσαμώνουν τους νεκρούς τους. Στην Κίνα ήταν ίσως γνωστά και πριν από αυτή την εποχή. Σταδιακά η χρήση τους πέρασε στους Έλληνες και στους Ρωμαίους, οι οποίοι με τη σειρά τους έφεραν την ιδέα στην Ευρώπη.

Στο Μεσαίωνα αποτελούσαν βασικό σκεύασμα για θεραπευτικούς σκοπούς. Το παλαιότερο μάλιστα γραπτό κείμενο για χρήση αιθέριων ελαίων στην Αγγλία χρονολογείται από το 13ο αιώνα.

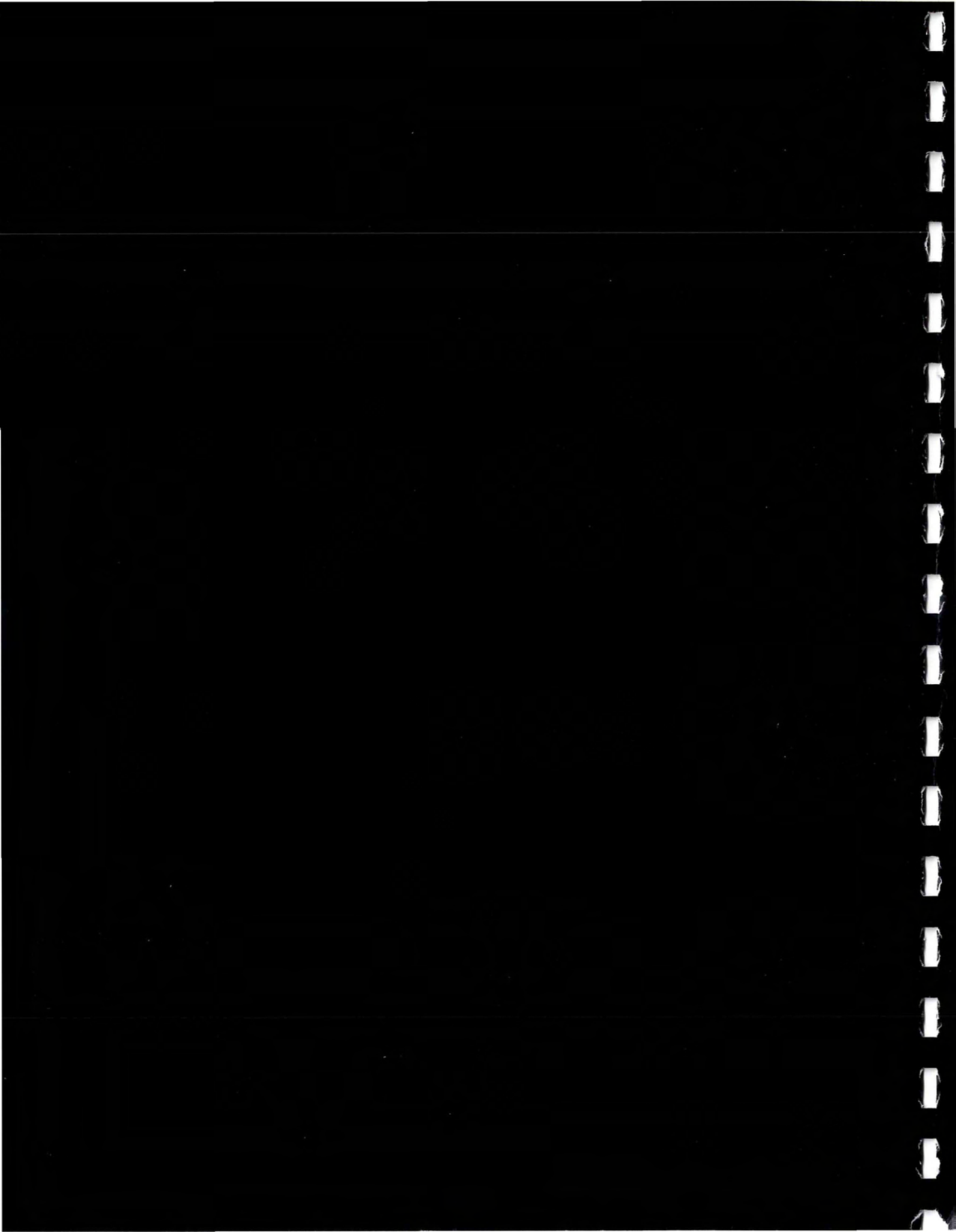

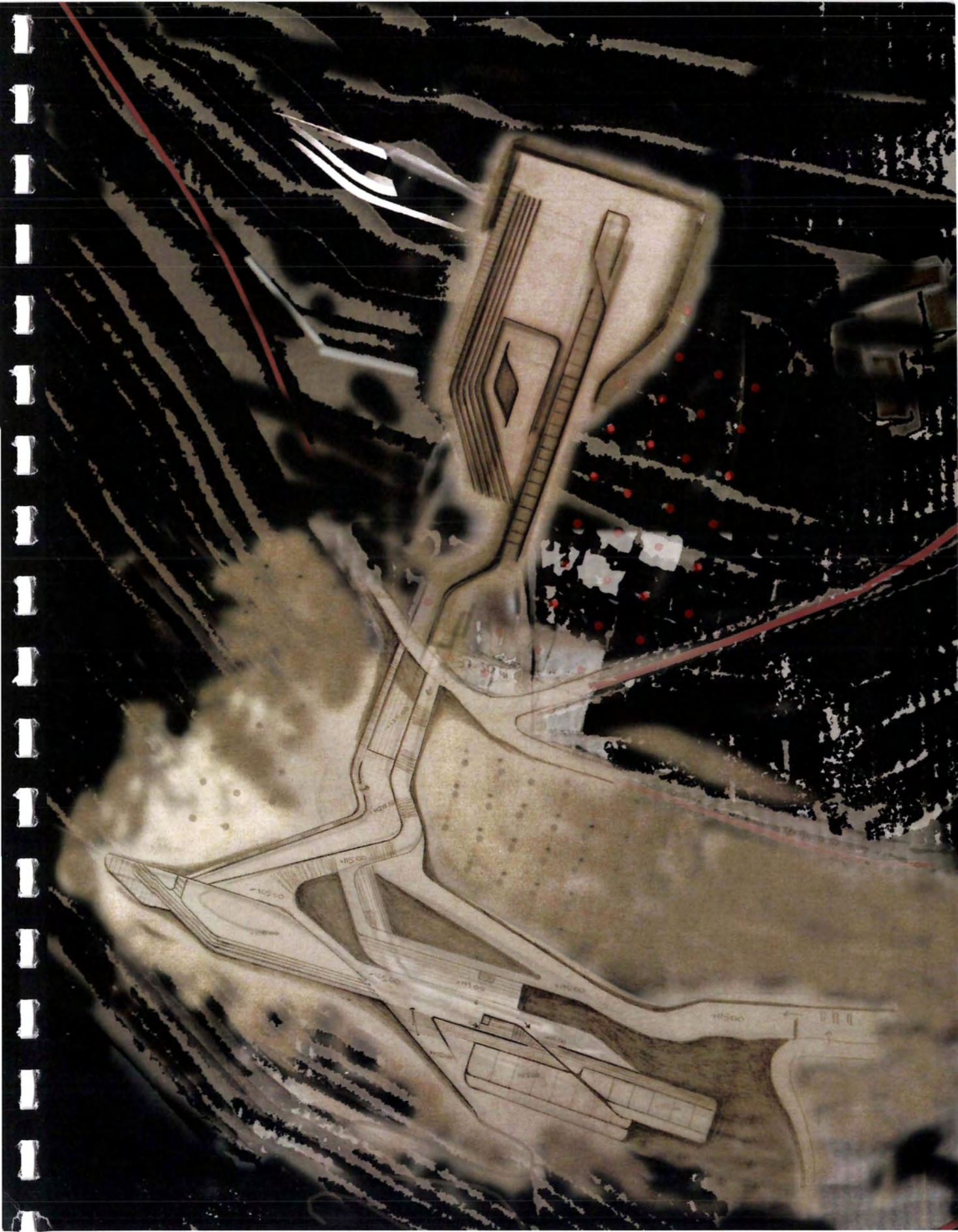
Από τότε παρατηρείται και μεγάλη αύξηση, τόσο στην παραγωγή αρωματικών ελαίων, όσο και στην εφαρμογή τους σε διάφορες μορφές θεραπείας. Σήμερα μπαίνουν ξανά στη ζωή μας με διάφορους τρόπους για τον καλλωπισμό του προσώπου και του σώματος αλλά και για φαρμακευτικούς σκοπούς.

Πολλές φορές αναφερόμαστε στον όρο αρωματικά - φαρμακευτικά φυτά χωρίς όμως να διευκρινίζουμε για πια φυτά μιλάμε και για ποιο λόγο αυτά ονομάζονται αρωματικά. Ένας απλοϊκός ορισμός είναι ο εξής: «όλα τα φυτά που περιέχουν αιθέρια έλαια ονομάζονται αρωματικά φυτά».

Τα αιθέρια έλαια είναι μίγματα από ουσίες που εξατμίζονται πολύ εύκολα (πιητικές ουσίες) και οι οποίες δίνουν στα διάφορα φυτά συγκεκριμένες φαρμακευτικές ιδιότητες και τη χαρακτηριστική τους μυρωδιά.

Από την αρχαιότητα με διάφορες μορφές παρουσιάστηκαν οι χώροι όπου οι άνθρωποι απολάμβαναν υπηρεσίες που είχαν να κάνουν πρωτίστως με την υγιεινή του σώματος αλλά ταυτόχρονα και με την ηρεμία του πνεύματος και της ψυχής.

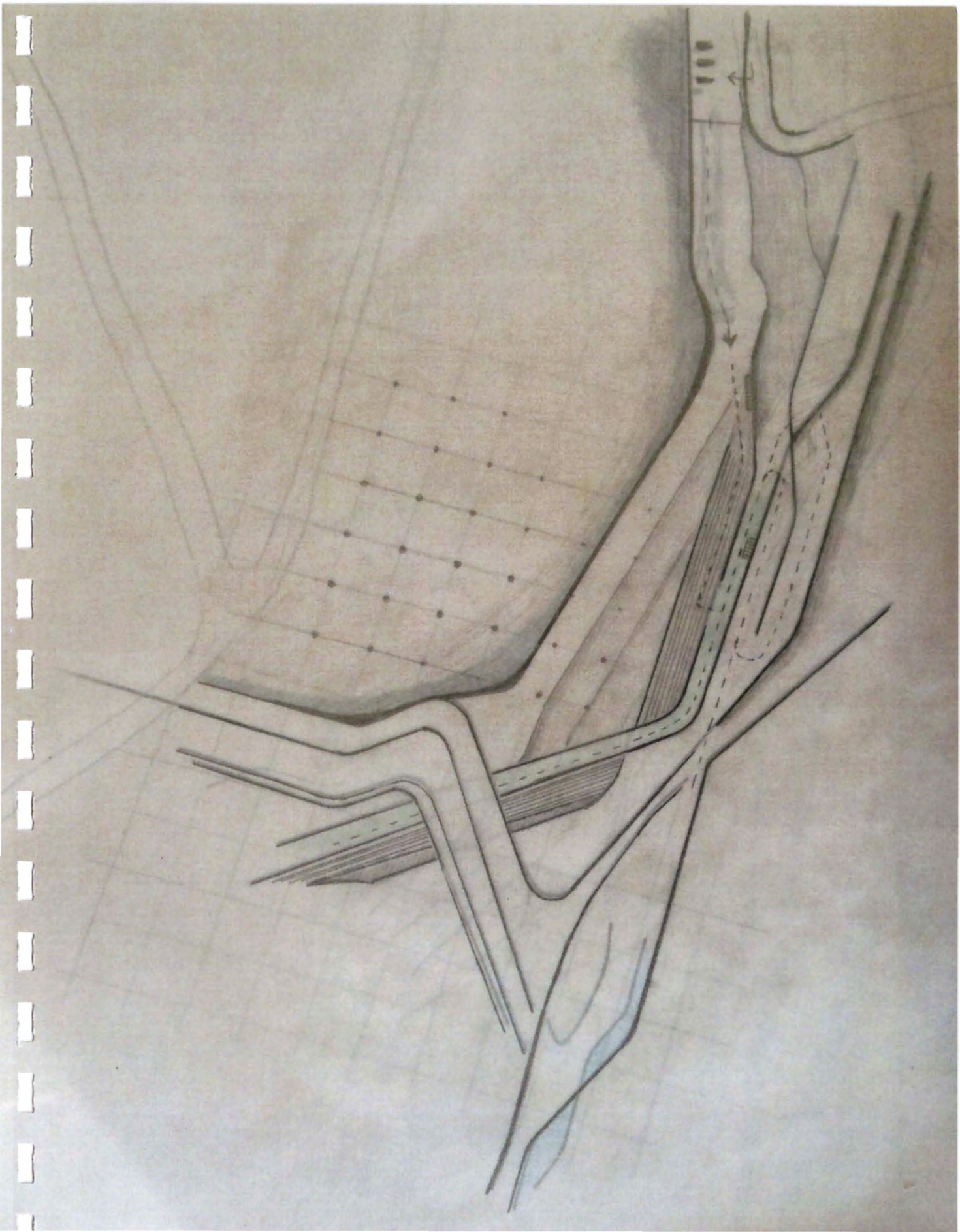
Τα αρχαία λουτρά δια μέσου του χρόνου, Αρχαία Ελλάδα, Ρωμαϊκά λουτρά αλλά και αυτά της Ανατολής, χαμάμ, ήρθαν στις μέρες μας με την μορφή σύγχρονων κέντρων ξεκούρασης, χαλάρωσης σωματικής αλλά και ψυχικής ευεξίας γνωστά ως SPA.

Στα κέντρα αυτά συναντούμε χώρους που αφορούν την περιποίηση του σώματος στο σύνολο του και σε πολλά επίπεδα. Έχουμε την αισθητική του σώματος, την χαλάρωση του αλλά και την ανακούφιση κινητικών προβλημάτων μέσα από ειδικά προγράμματα σε ειδικούς χώρους.

Εργαλεία στην εξυπηρέτηση των πιο πάνω είναι εκτός από τους χώρους όπου εξειδικευμένοι επαγγελματίες ατομικά προσφέρουν υπηρεσίες αισθητικής περιποίησης κατ' άτομο, οι χώροι σάουνας, χαμάμ και πισίνες όπου άτομα κατά ομάδες ακολουθούν προγράμματα χαλάρωσης.

Υδατοθεραπείες δηλ. πρόγραμμα ενεργειών μέσα σε νερό που χαλαρώνουν σε συνδυασμό αρωματοθεραπειών δηλ. μασάζ σώματος με χρήση προϊόντων σε ένα περιβάλλον όπου η αισθητική του χώρου, ο κυρίαρχος ήχος σε όλους τους χώρους, οι άνθρωποι και η διάθεση τους αποτελούν στοιχεία υψηλών απαιτήσεων προκειμένου να εξυπηρετηθεί ο υψηλός στόχος των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Ιδιαίτερα στο συγκεκριμένο ακραίο δύσκολο αγχωτικό περιβάλλον σημερινής επιβίωσης μας η συσσωρευμένη ένταση στο σώμα και στο πνεύμα χρειάζεται πρόσθετη προσπάθεια για την εκτόνωση της.

A. ΣΑΟΥΝΑ

Ο όρος σάουνα ή θερμόλουτρο δηλώνει την διαδικασία της έκθεσης του σώματος σε υψηλή θερμοκρασία (μέχρι και 120 βαθμούς C) επί ένα χρονικό διάστημα της τάξης των 10'-15' και την ακόλουθη ψύξη του σώματος με την επαφή με ψυχρό νερό ή χιόνι. Επίσης δηλώνει τον θάλαμο μέσα στον οποίο επικρατεί η υψηλή θερμοκρασία και ο οποίος έχει ειδική κατασκευή, συνήθως από ξύλο κωνοφόρων.

B. ΧΑΜΑΜ

Η σάουνα δεν είναι ισοδύναμη με το χαμάμ (ή ατμόλουτρο). Το ατμόλουτρο είναι θάλαμος γεμάτος υδρατμούς. Η θερμοκρασία διατηρείται σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από της σάουνας γιατί όσο αυξάνει η περιεκτικότητα του αέρα σε υδρατμούς τόσο ελαττώνεται η ανοχή θερμοκρασίας από το σώμα. Στο ατμόλουτρο η θερμοκρασία του αέρα δεν φθάνει περισσότερο από περ. 55oC. Στη σάουνα η θερμοκρασία είναι περίπου 80oC. Το σώμα δεν φθάνει την ίδια θερμοκρασία φυσικά, γιατί η επίδρωση διατηρεί την θερμοκρασία του σώματος σε ανεκτά επίπεδα. Συνήθως η θερμοκρασία του δέρματος ανεβαίνει κατά περίπου 3oC, ενώ των οργάνων κατά 1oC.

Η δράση της σάουνας είναι πολλαπλά ευεργετική για το υγιές σώμα. Τα αιμοφόρα αγγεία διευρύνονται και η αυξημένη αιμάτωση διατηρεί τους ιστούς σε καλή κατάσταση και περιορίζει τους πληθυσμούς μικροοργανισμών, ώστε να γίνεται το σώμα πιο ανθεκτικό στις προσβολές απ' αυτούς. Επίσης λειτουργεί ευεργετικά και για το νευρικό σύστημα αλλά και για την κυκλοφορία, ενώ η επίδρωση καθώς και πολλές άλλες διαδικασίες και λειτουργίες μέσα στο σώμα επιταχύνουν τον μεταβολισμό και καθαρίζουν τα όργανα και το δέρμα. Η ευεργετική δράση της σάουνα ερευνάται ακόμη και πολλές πτυχές της δεν έχουν ακόμη αποκαλυφθεί. Επιγραμματικά είναι αποδεκτό πως : η σάουνα είναι ακίνδυνη και ευεργετική για υγιή άτομα και για τα παιδιά.

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η Λευκάδα είναι νησί που οι βασικές καλλιέργειες της αυτή της ελιάς αλλά και της αμπέλου έχουν θρέψει γενιές αλλά κατά το παρελθόν έχουν γεννήσει και γενιές μεταναστών.

Το ορεινό του έδαφος η χαμηλή απόδοση των καλλιεργειών η έλλειψη άλλων προϊόντων για τα οποία οι κάτοικοι της Λευκάδας πήγαιναν εποχιακοί εργάτες στους όμορους νομούς της Αιτωλ/νίας και Πρέβεζας «έδιωξαν» τον πληθυσμό σε χώρες αναζητώντας την επιβίωση της οικογένειας.

Ο ίδιος τόπος βοηθούμενος από το ιδιαίτερο φυσικό παρθένο κάλλος βρισκόμαστε στην περιοχή όπου οι απόμακρες παραλίες όπως αυτή του Πόρτο Κατσίκι ή των Εγκρεμνών από τις ομορφότερες στον κόσμο γίνονται τώρα πιο προσιτές με ποικίλους τρόπους, ξεχρεώνει τους αδικημένους ιδιοκτήτες της δύσκολης γης με αυτό προϊόν του τουρισμού.

Το μοναδικό δε πλεονέκτημα του νησιού αυτό της οδικής πρόσβασης του καθιστά την Λευκάδα τα τελευταία χρόνια παρά την κρίση, ζητούμενο τοπίο τουρισμού ιδιαίτερα βορειότερων λαών για τους οποίους ο οδικός άξονας της Εγνατίας οδού έχει δώσει άμεση και σύντομη πρόσβαση.

Με τα πιο πάνω η ασχολία των κατοίκων έχει πια ένα κομμάτι υπηρεσία προς τον τουρισμό.

Στο νησί λειτουργούν σύγχρονες ξενοδοχειακές μονάδες με χώρους SPA, αλλά παράλληλα τα τελευταία χρόνια έχουν αναπτυχθεί με τις βιοτεχνικές μονάδες παραγωγής κυρίως κρασιών τουριστικά καταλύματα. Ο αγροτουρισμός δηλ. συνδυασμός τουριστικού ενδιαφέροντος σε χώρους που συνδυάζουν την παραγωγή τοπικών προϊόντων είναι σε ανάπτυξη. Αυτή η προσπάθεια ενισχύεται και από την πολιτεία μέσα από το αναπτυξιακά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η μονάδα που αποτελεί το αντικείμενο αυτής της εργασίας

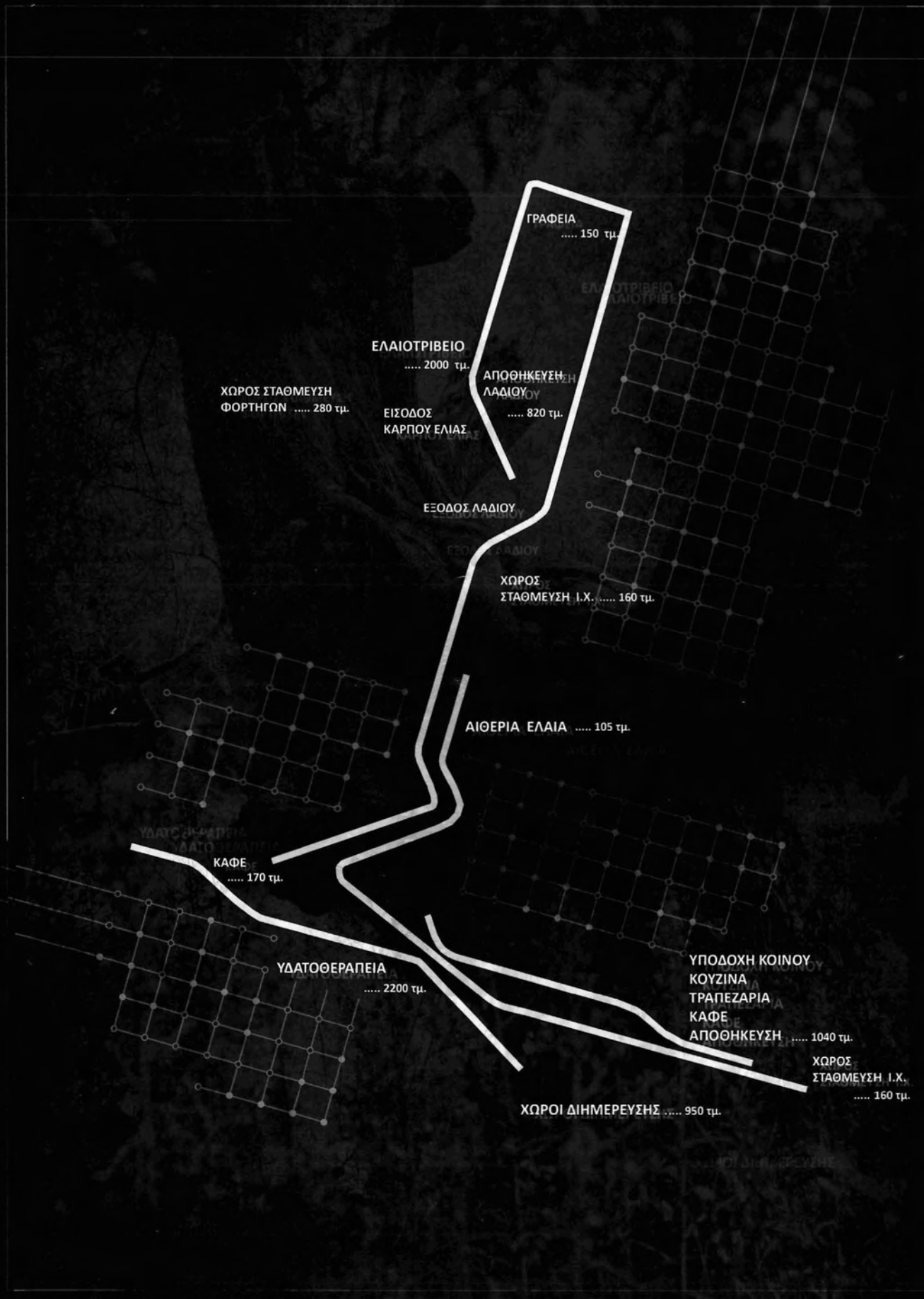
τοποθετείται στην μοναδική περιοχή του Νηρά δίπλα στο μοναστήρι του Αγίου Νικολάου. Εκεί λειτουργούσε παλιό λιοτριβί το οποίο δεν βρίσκεται πλέον σε λειτουργία. Αποτελείται από την κατασκευή ενός σύγχρονου ελαιοτριβείου όπου το προϊόν της ελιάς θα συλλέγεται από την ευρύτερη περιοχή και θα επεξεργάζεται δημιουργώντας τα προϊόντα που θα αποθηκεύονται έτοιμα για το εμπόριο. Το συγκρότημα συνεχίζει κατεβαίνοντας την πλαγιά με μια μικρή μονάδα παραγωγής αιθέριων ελαίων τα οποία καταλήγουν στο χώρο του spa, υδατοθεραπείας. Τέλος εκτός από χώρο εστίασης με θέα την θάλασσα του Ιονίου που απλώνεται μπροστά σε όλο το συγκρότημα, υπάρχουν δωμάτια διαμονής που εξυπηρετούν 36 άτομα. Το συγκρότημα βρίσκεται σε ένα περιβάλλον όπου η παραμονή θα έχει όχι μόνο προγράμματα εσωτερικών χώρων αλλά διαδρομές έξω χώρου ιδιαίτερης ομορφιάς και απόλαυσης όπως περίπατο σε μονοπάτια, κολύμβηση σε ιδιαίτερου κάλλους φυσικές παραλίες και περιήγηση σε αρχαιολογικούς χώρους μέχρι και το ακρωτήριο Λευκάτα με το φάρο που έχει ιδιαίτερη μαγευτική θέα όλες τις ώρες της ημέρας.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης διπλωματικής είναι η συνεχής χρήση του χώρου όλους τους μήνες του έτους, δίνοντας ζωή στη περιοχή και ανάπτυξη του νησιού. Με αυτό τον τρόπο οι επισκέπτες θα μπορούν να έρθουν σε άμεση επαφή με την φύση και να δουν μια παραγωγική διαδικασία η οποία προέρχεται από την χώρα μας και συνδέεται άμεσα με την ιστορία μας, αλλά ταυτόχρονα επωφελούμενοι των προϊόντων αυτής της διαδικασίας θα έχουν την δυνατότητα να ξεκουραστούν, να απολαύσουν την φύση και την θέα σε ένα ιδιαίτερο τοπίο.

Όπως γράφει και ο Bernard Tschumi στο βιβλίο του «Architecture and Disjunction», «η αρχιτεκτονική ορίζεται ως η ηδονική και ενίοτε βίαιη αντιπαράθεση χώρων και δραστηριοτήτων». Με σαφείς επιρροές από την παραπάνω φράση τοποθετούνται στην περιοχή χρήσεις οι οποίες φαίνονται τελείως αντίθετες αλλά στην ουσία συνδέονται στενά.

Μέσα από την μορφή της επέμβασης επιδιώκεται τέλος η αναζωπύρωση όλων των αισθήσεων μέσα από τις φόρμες και τα υλικά των κτιρίων και η επανεγγραφή της κίνησης των σωμάτων στο χώρο, μαζί με τις δράσεις και τα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα

ΓΡΑΦΕΙΑ ..... 150 τμ.

ΕΛΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟ ..... 2000 τμ.

ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ ΦΟΡΤΗΓΩΝ ..... 280 τμ.

ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΛΑΔΙΟΥ ..... 820 τμ.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΑΡΠΟΥ ΕΛΙΑΣ

ΕΞΟΔΟΣ ΛΑΔΙΟΥ

ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ Ι.Χ. .... 160 τμ.

ΑΙΘΡΙΑ ΕΛΑΙΑ ..... 105 τμ.

ΚΑΦΕ ..... 170 τμ.

ΥΔΑΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑ ..... 2200 τμ.

ΥΠΟΔΟΧΗ ΚΟΙΝΟΥ
ΚΟΥζίΝΑ
ΤΡΑΠΕΖΑΡΙΑ
ΚΑΦΕ
ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ..... 1040 τμ.

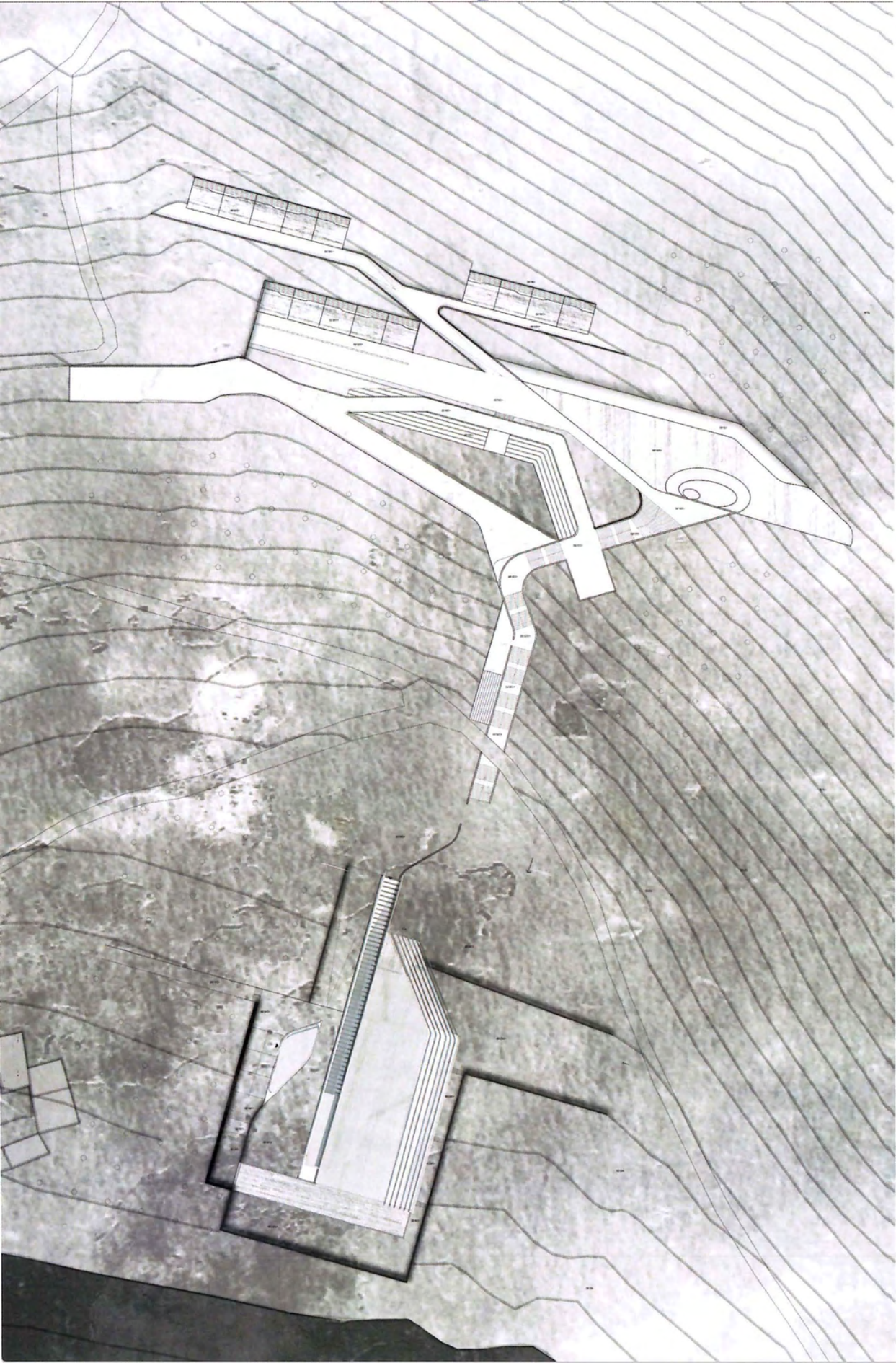
ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ Ι.Χ. .... 160 τμ.

ΧΩΡΟΙ ΔΙΗΜΕΡΕΥΣΗΣ ..... 950 τμ.

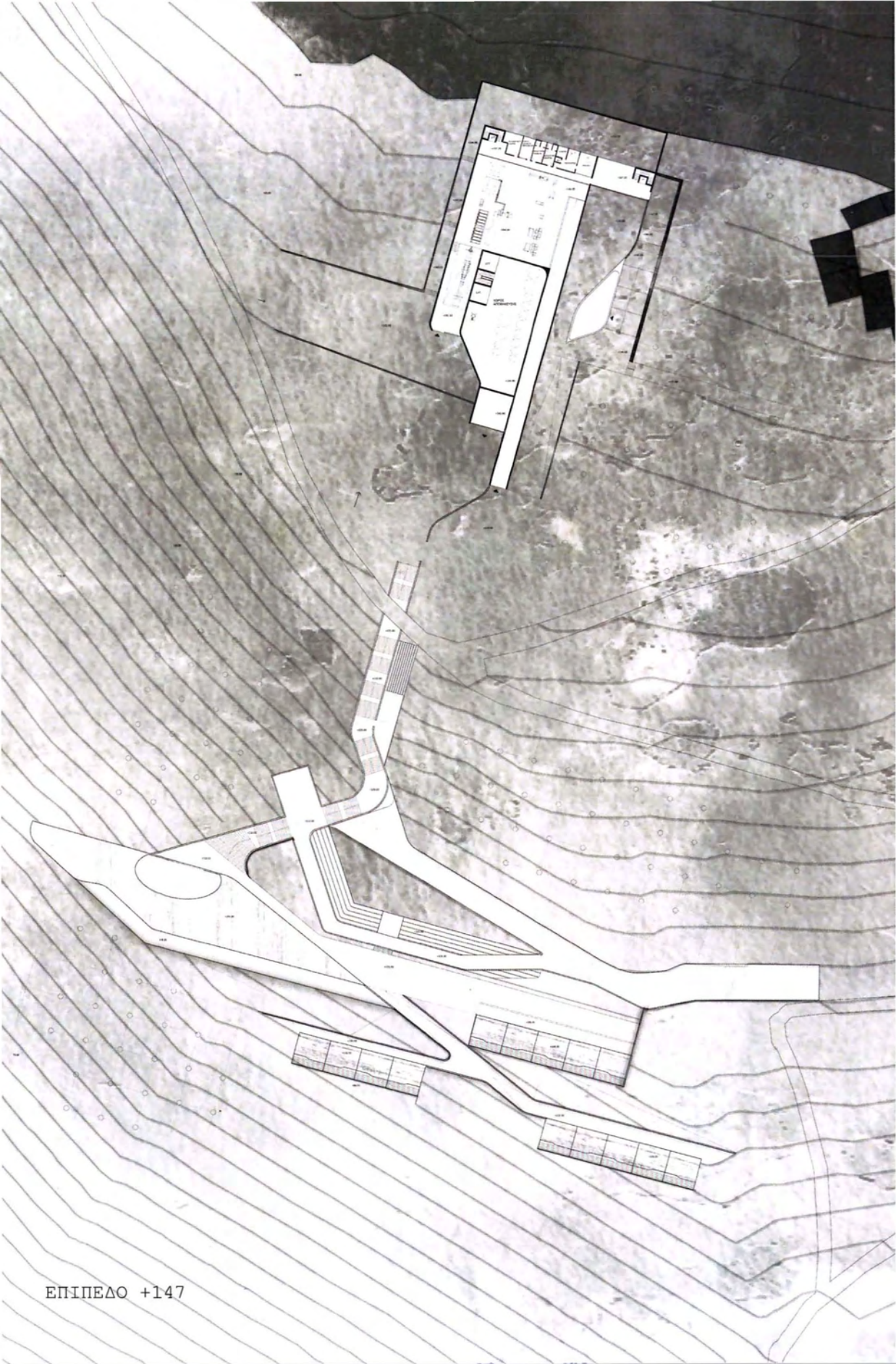
ΚΑΤΟΨΕΙΣ

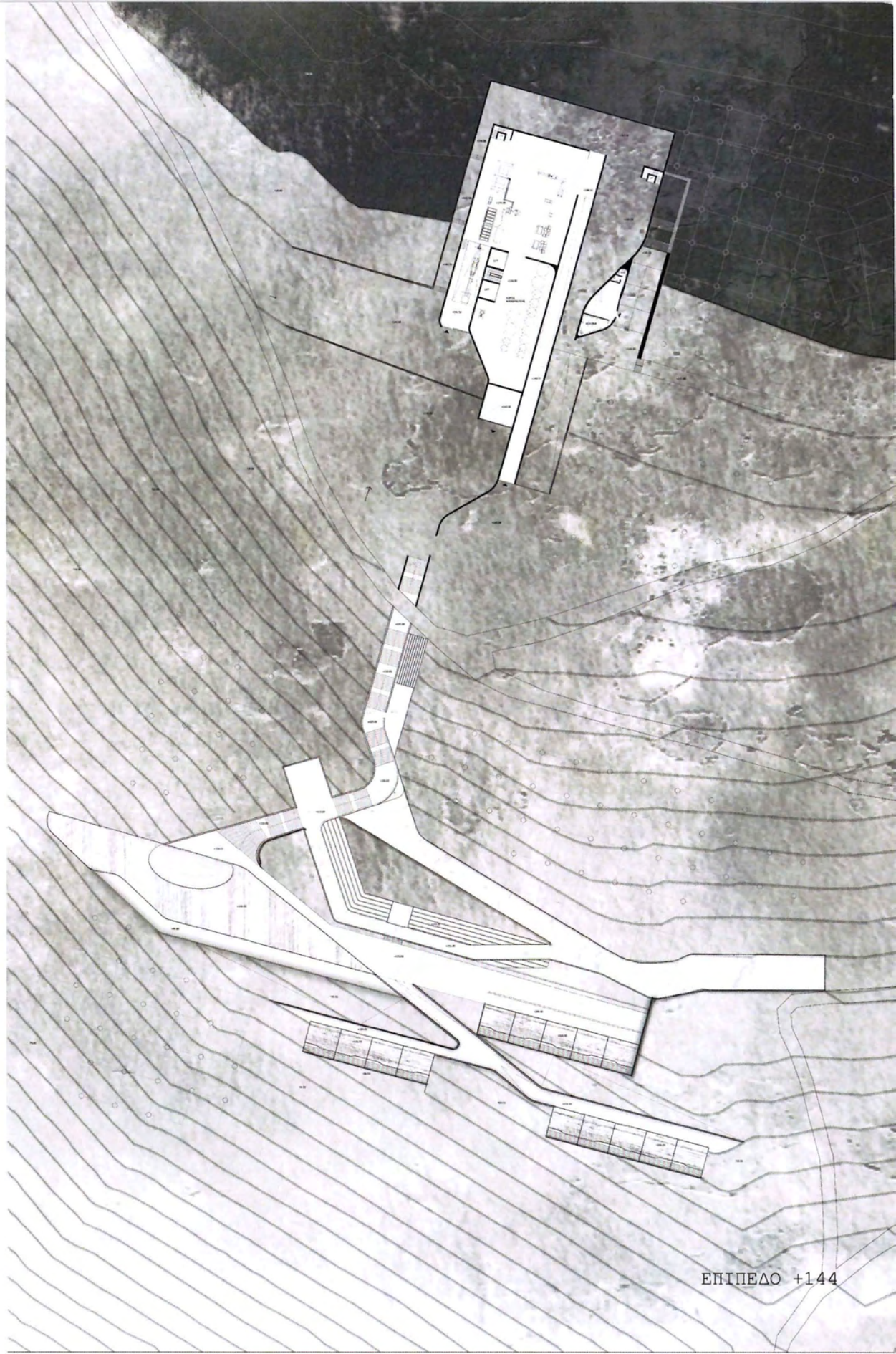

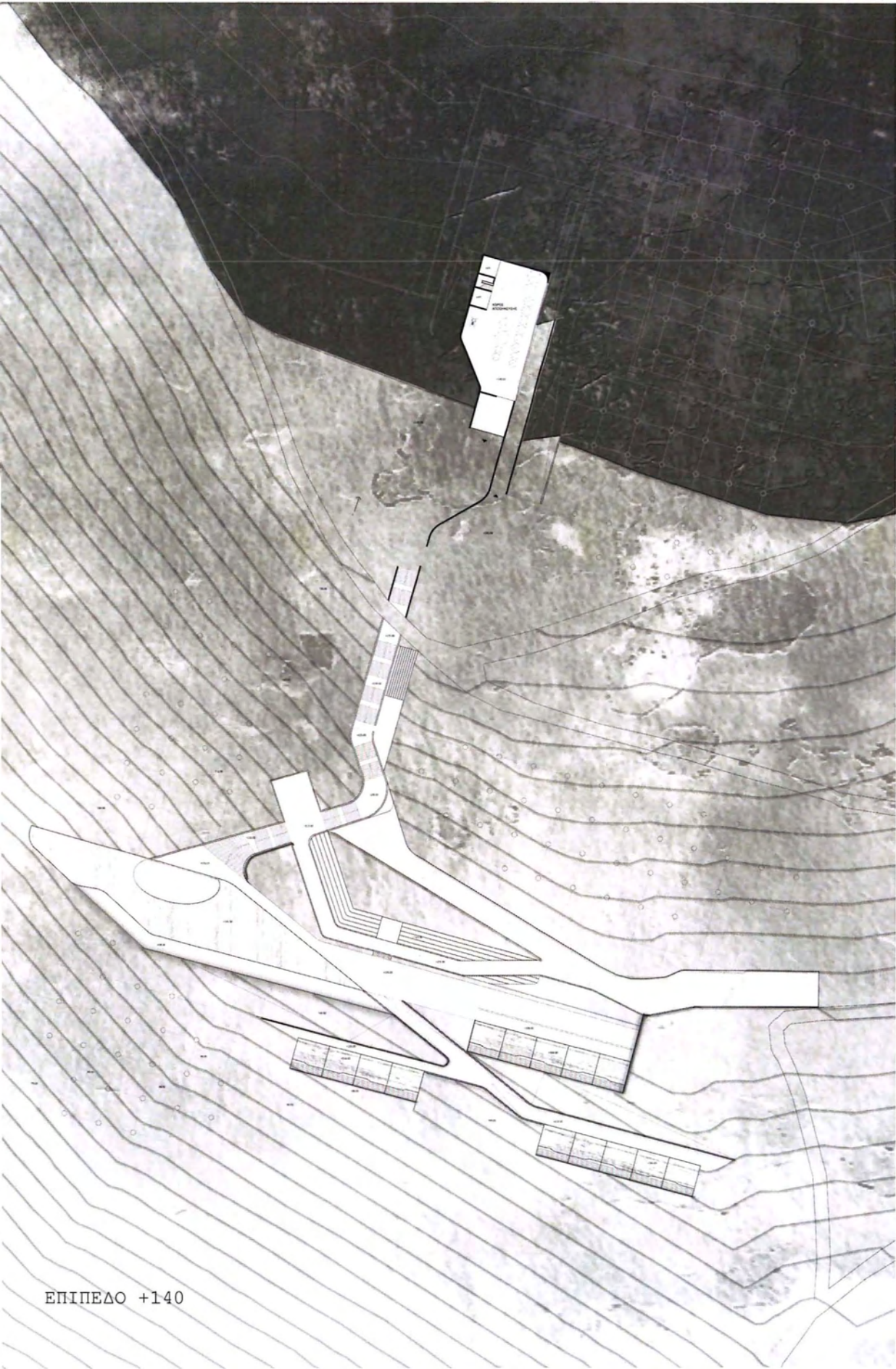

ΕΠΙΠΕΔΟ +147

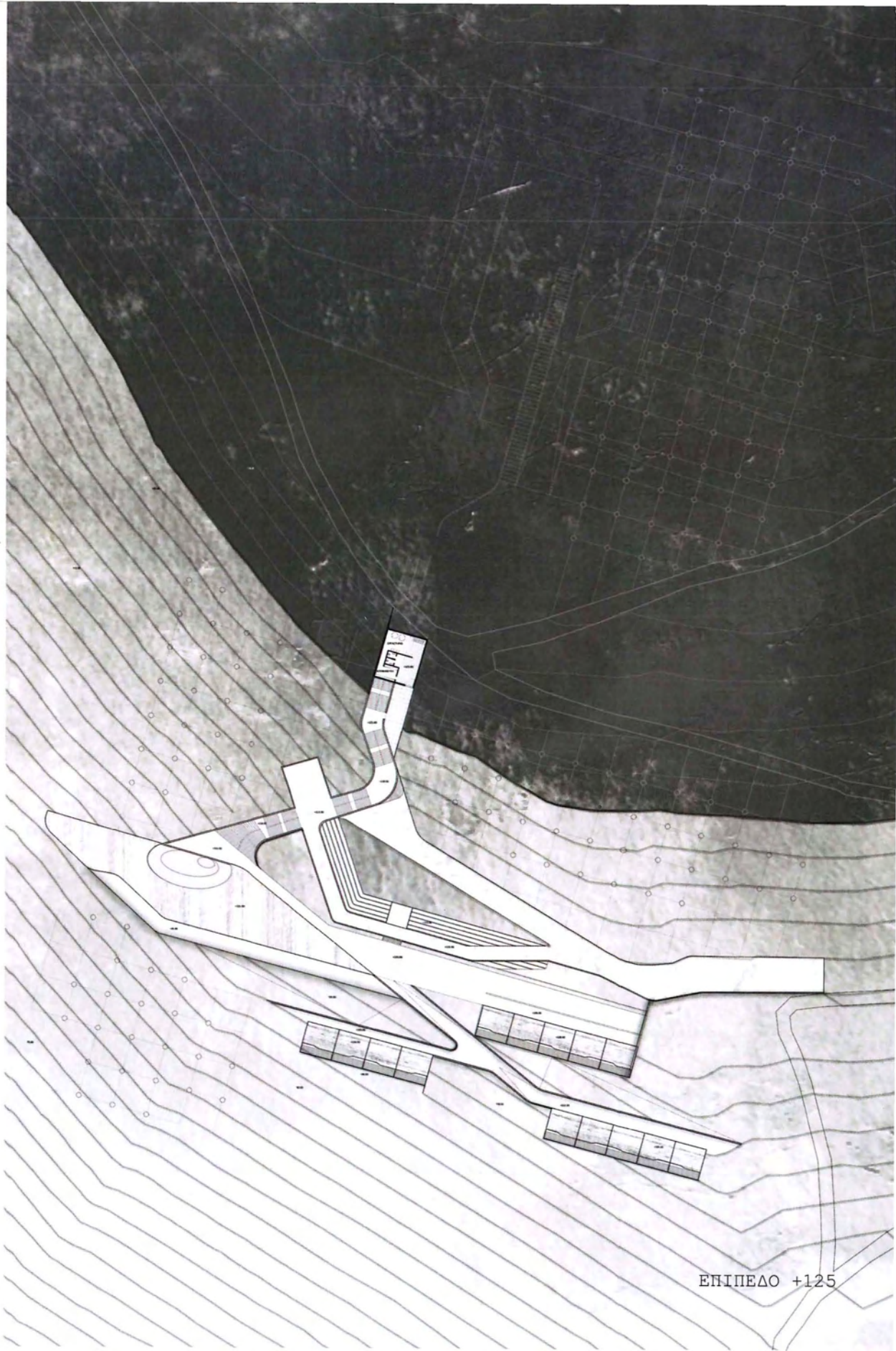

ΕΠΙΠΕΔΟ +140

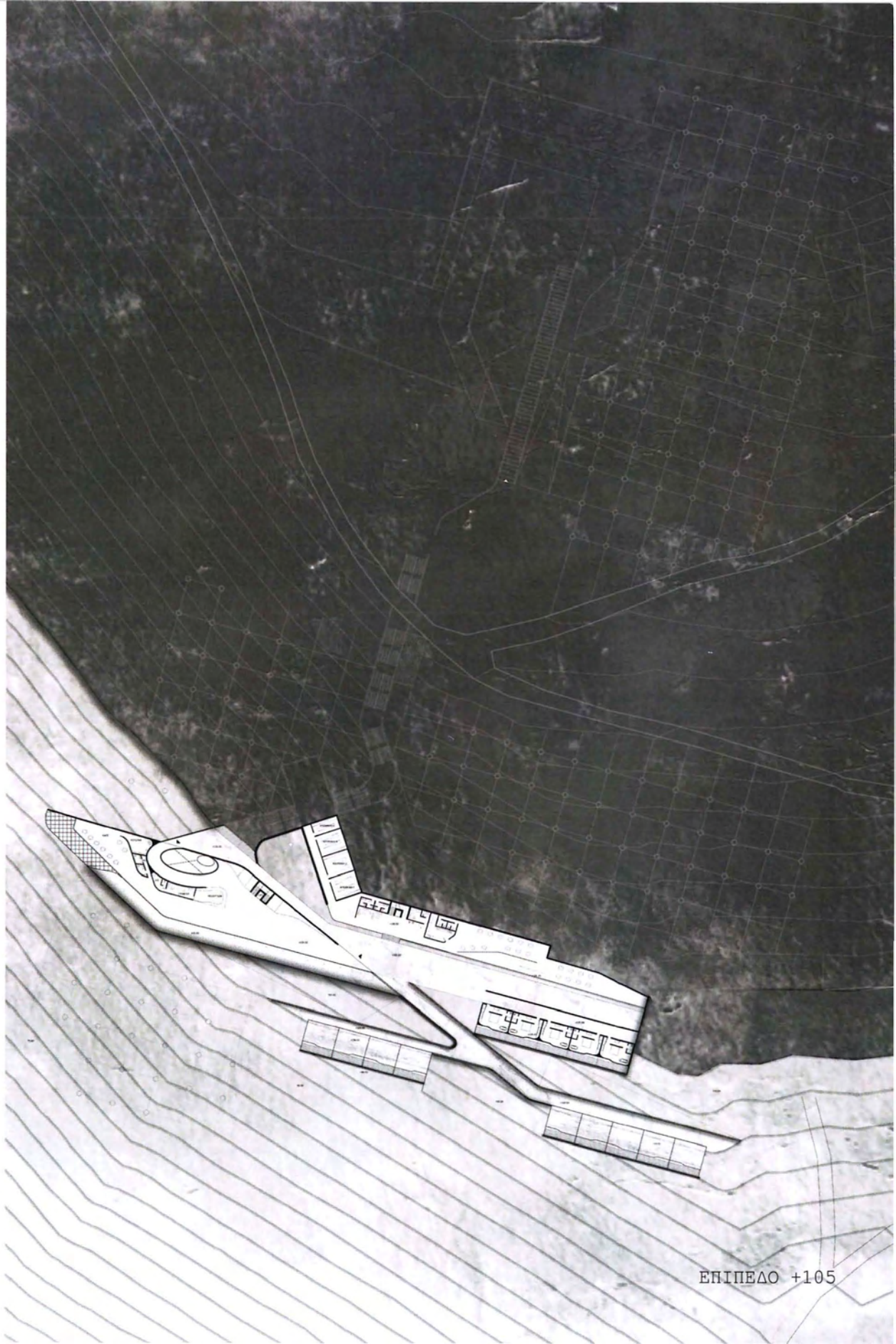
ΕΠΙΠΕΔΟ +125

ΕΠΙΠΕΔΟ +110

ΕΠΙΠΕΔΟ +105

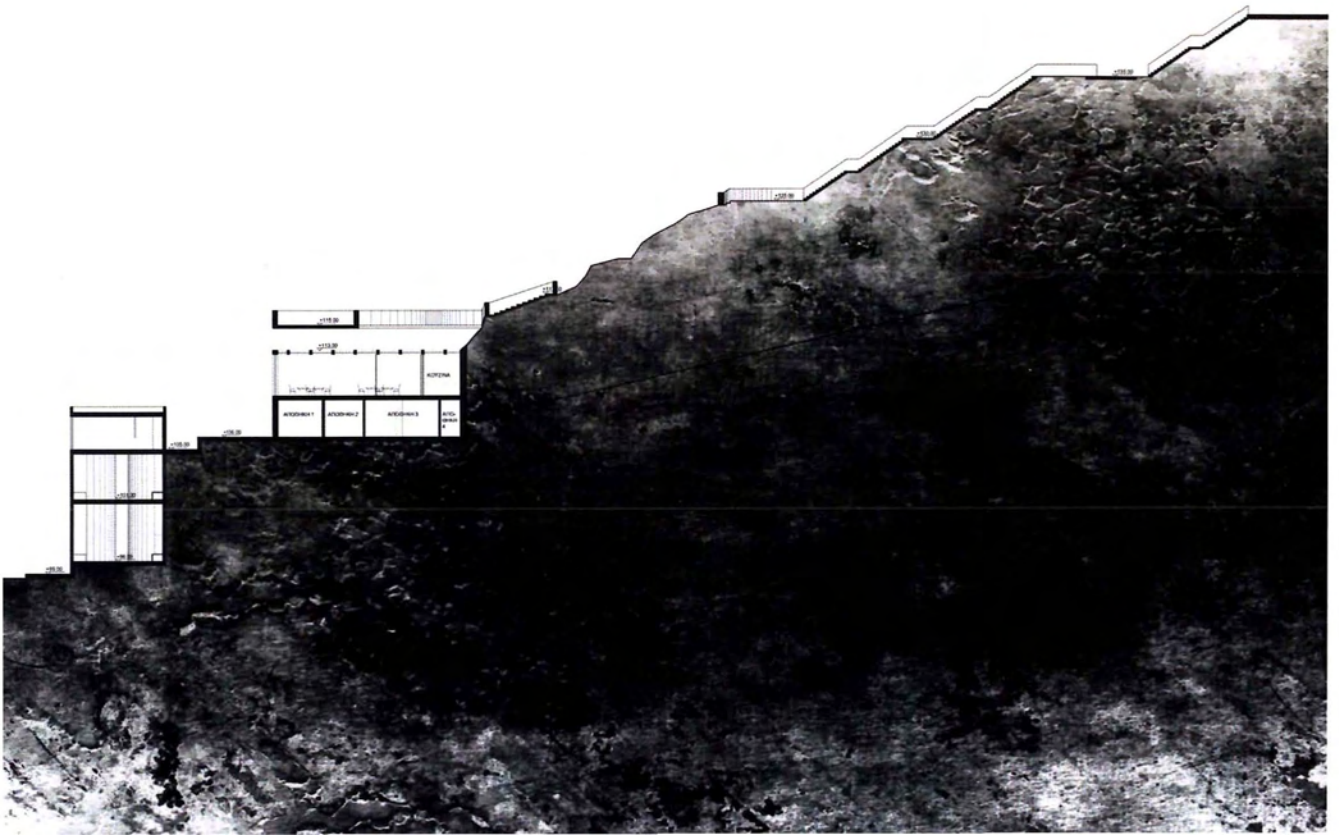
ΕΠΙΠΕΔΟ +101

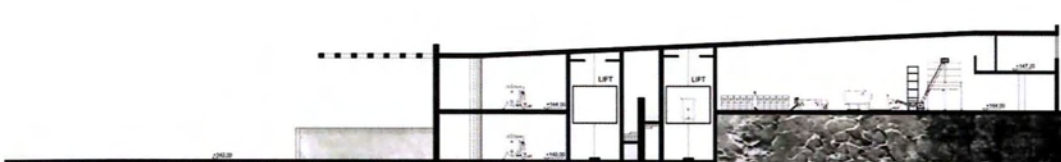

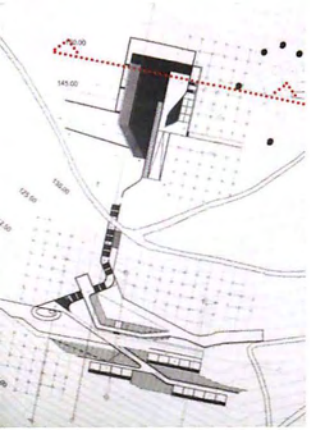

ΤΟΜΕΣ

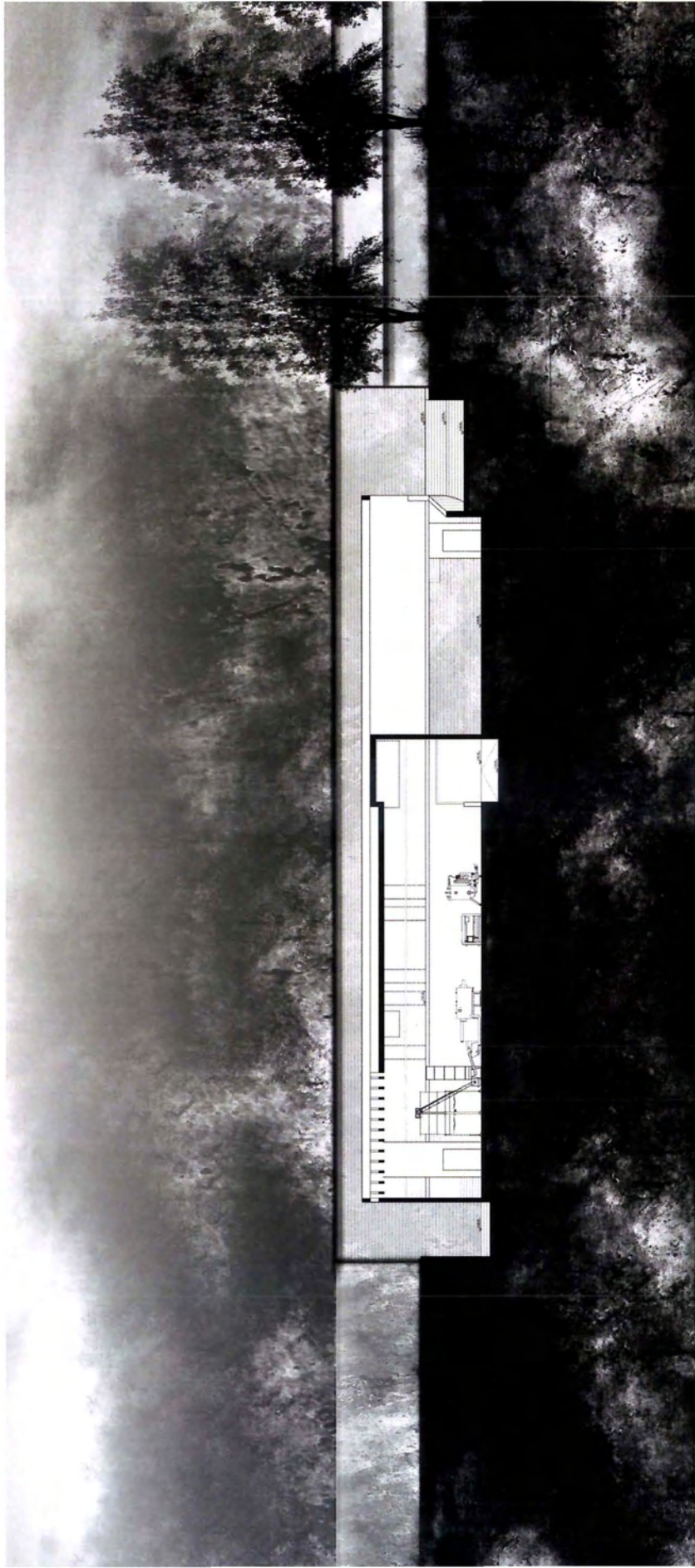

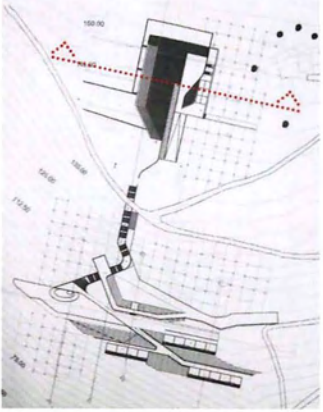

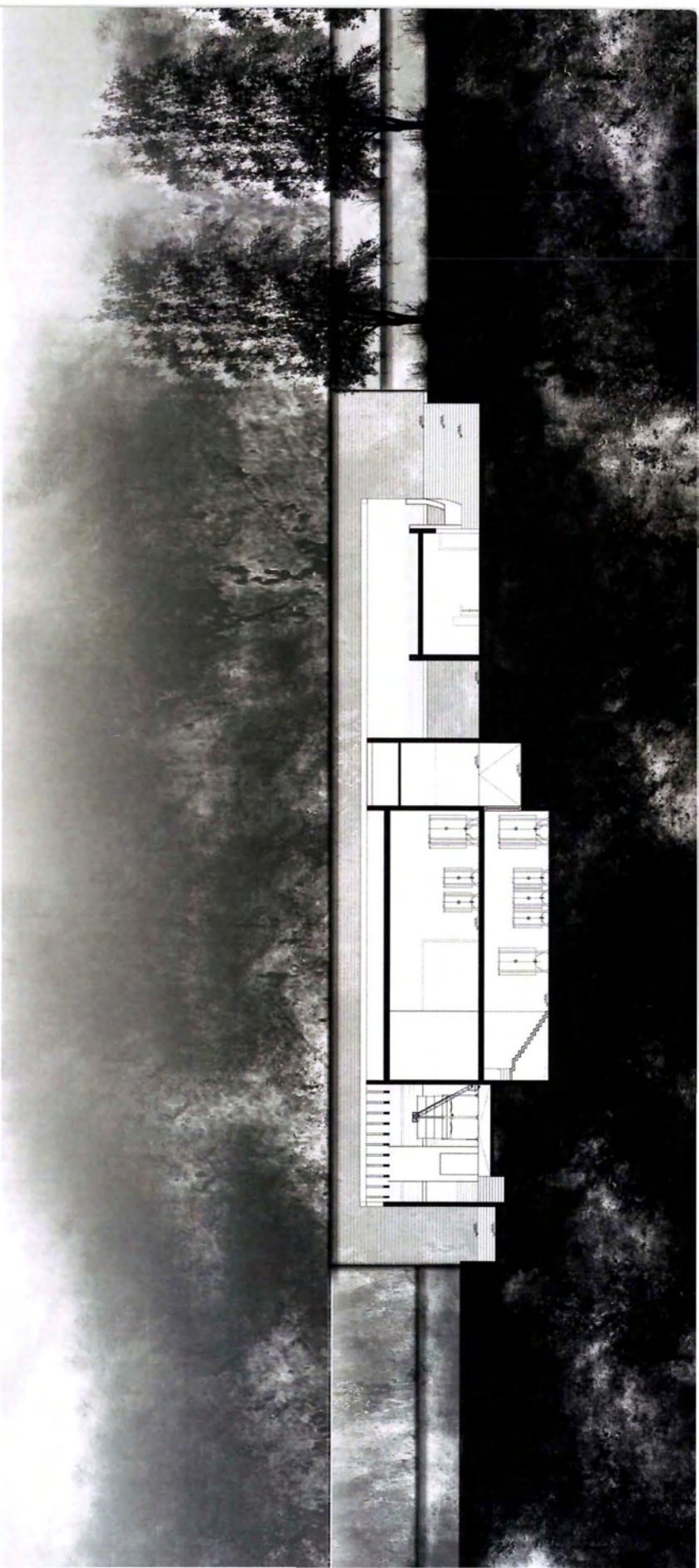
ΤΟΜΗ ΕΛΛΙΟΤΡΙΒΕΙΟΥ 1

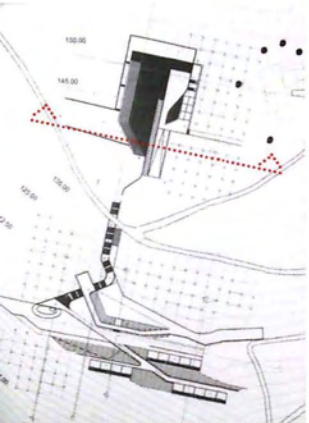

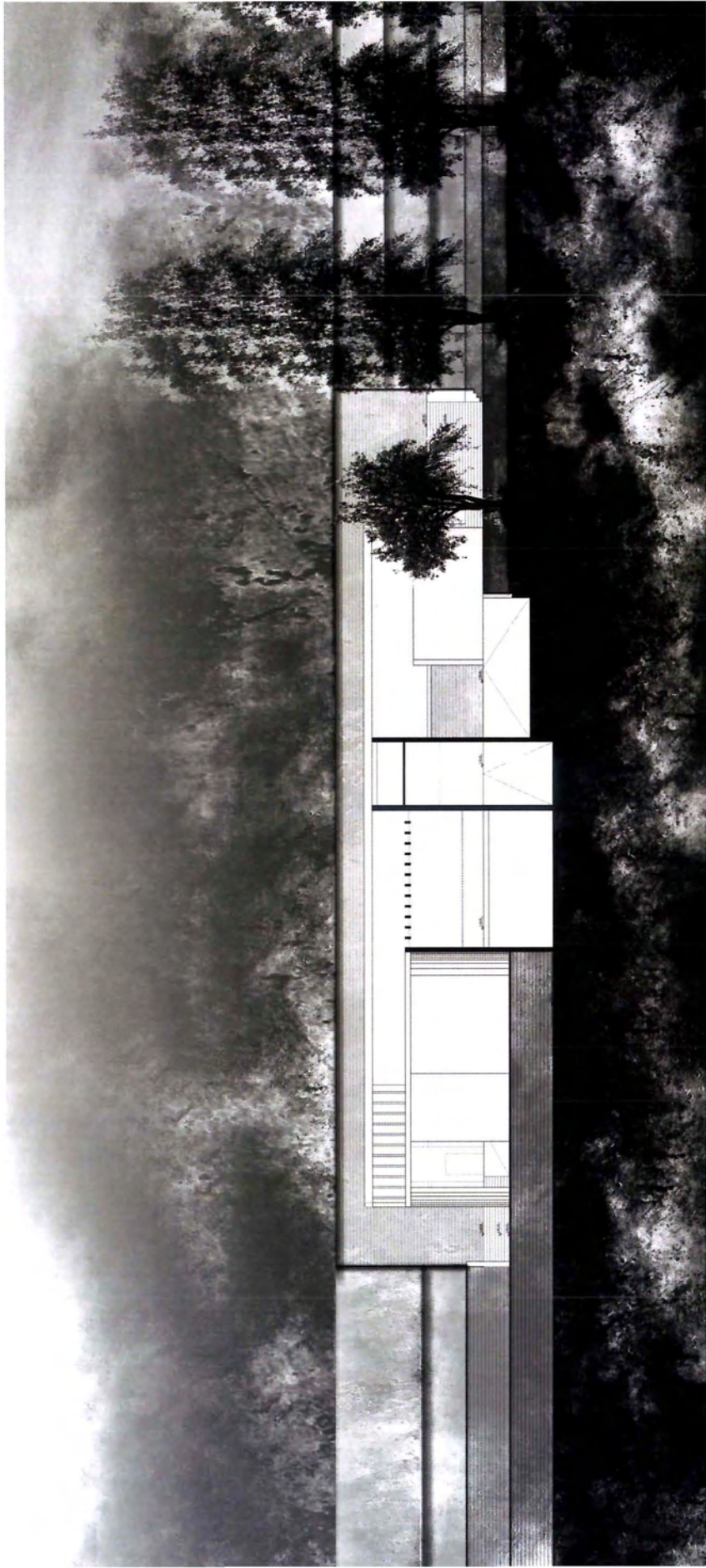

ΤΟΜΗ ΕΝΑΙΟΤΡΙΒΕΙΟΥ 2

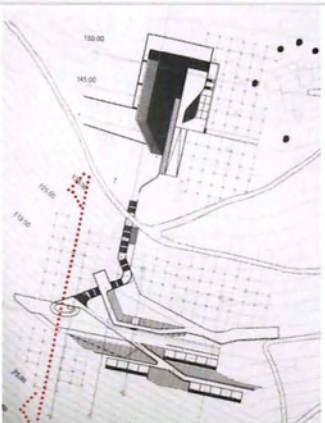
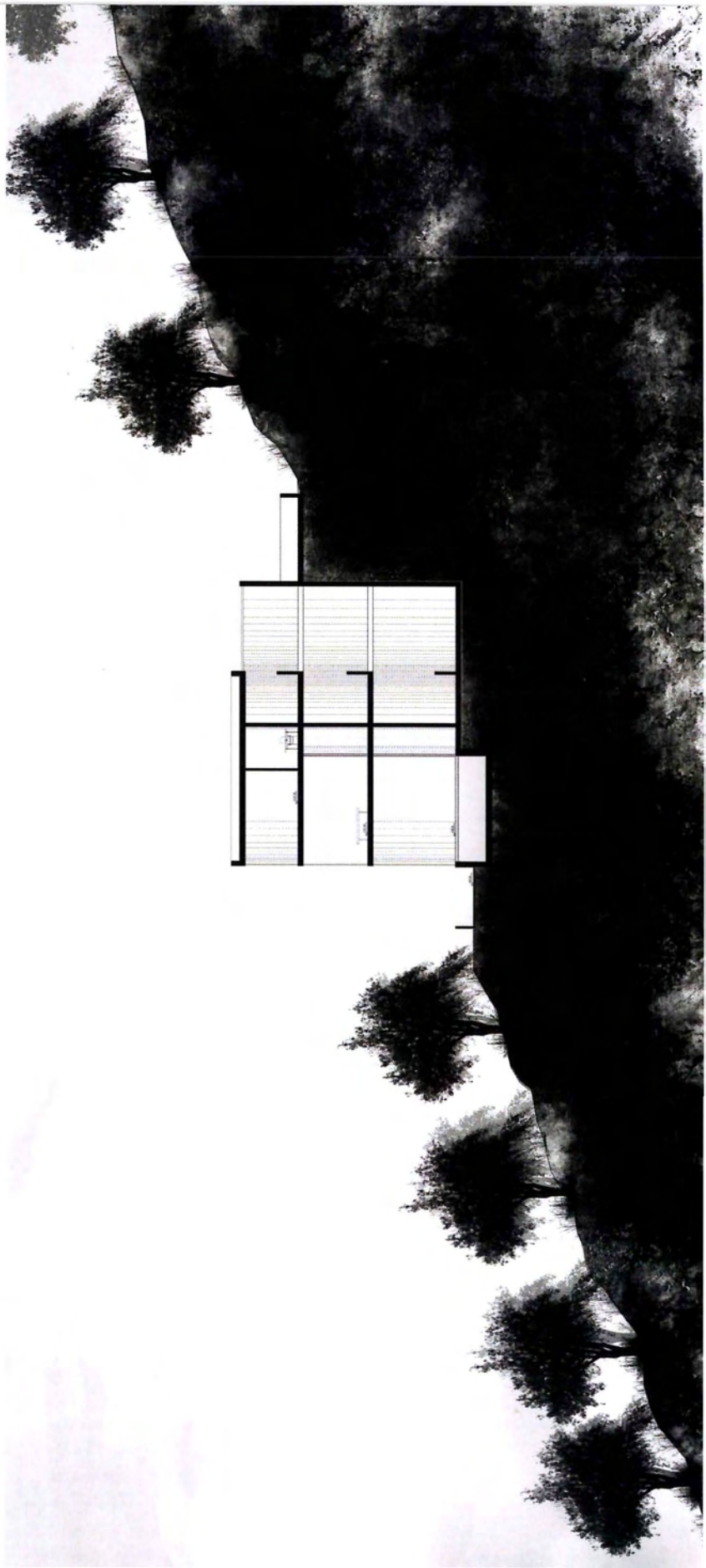

ΤΟΜΗ ΕΛΛΙΟΤΡΙΒΕΙΟΥ 3

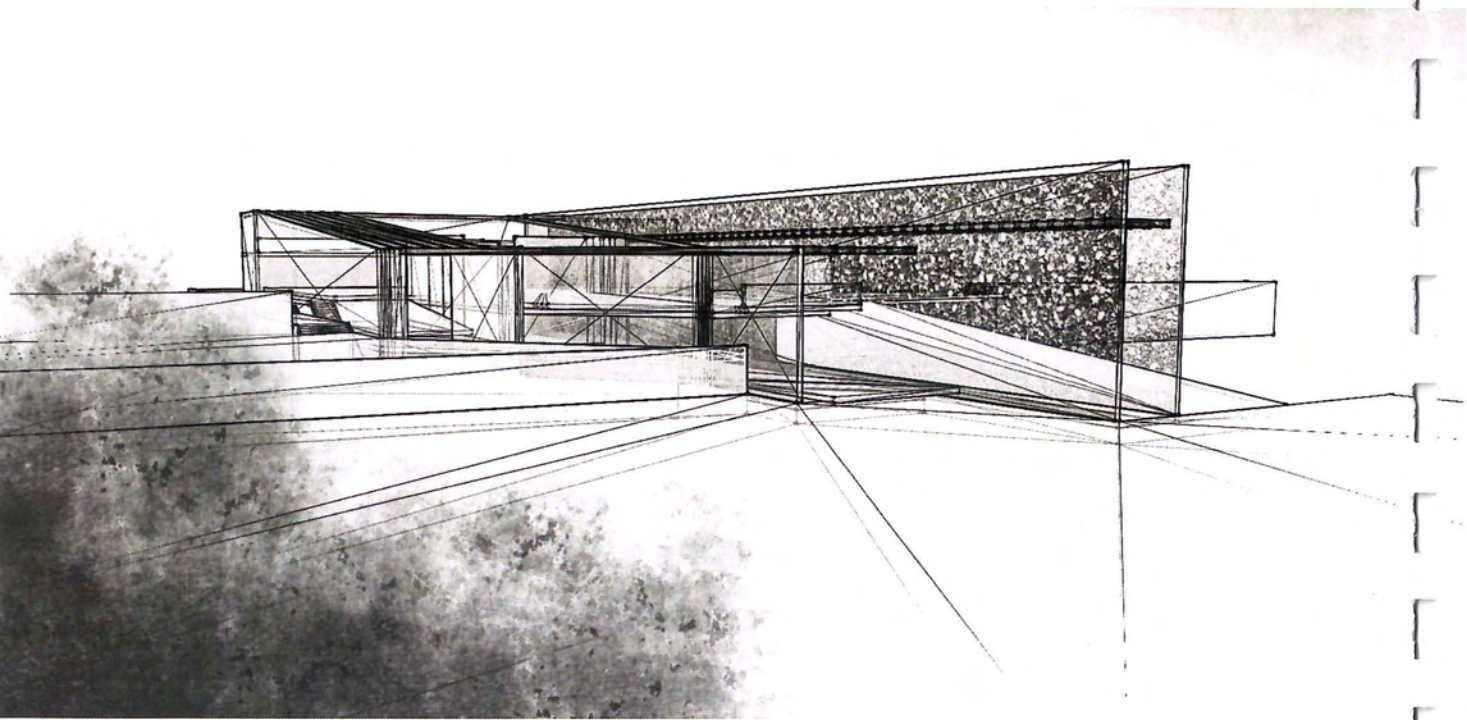

ΤΟΜΗ ΥΔΑΤΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ 1

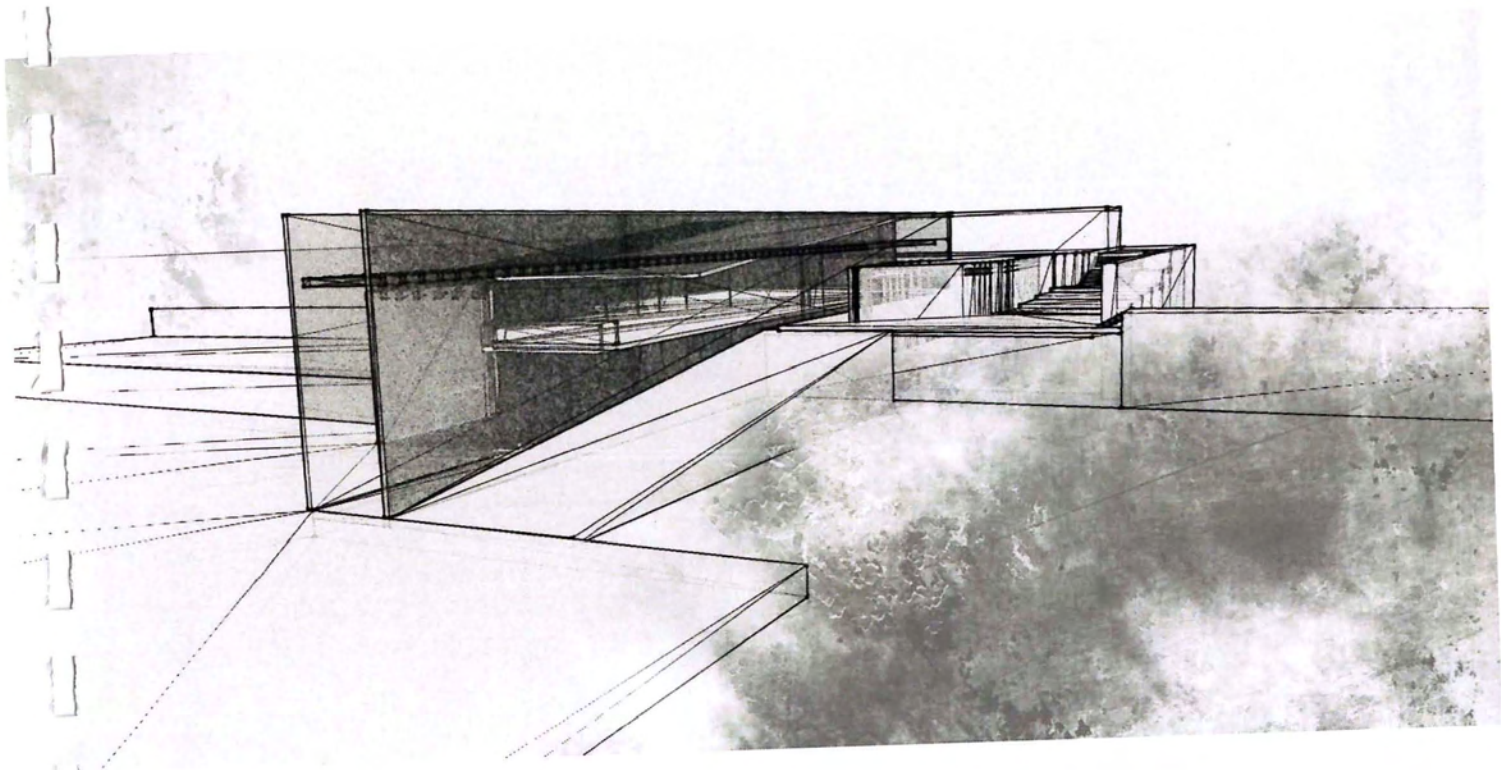

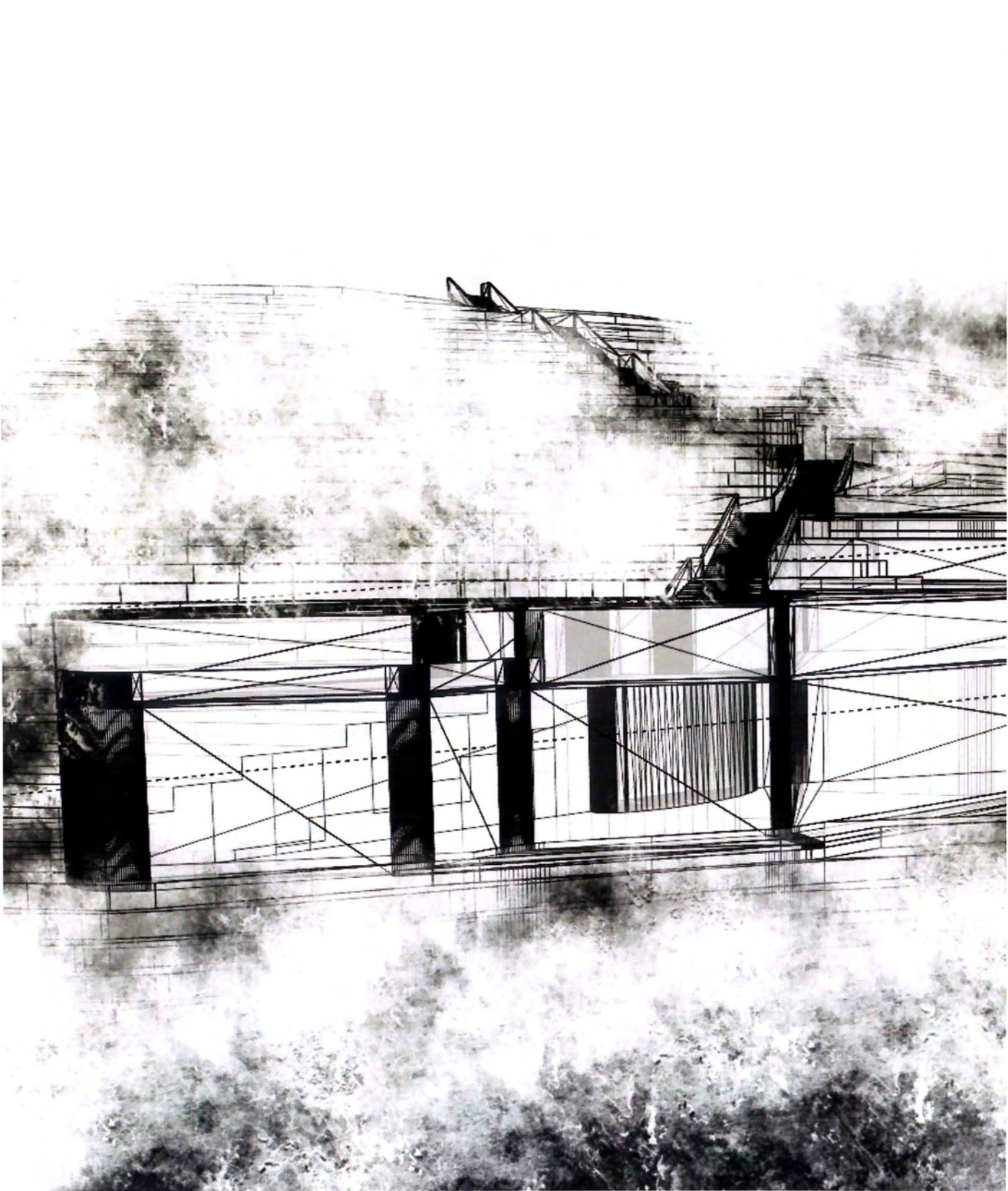
ПРОПТИКА

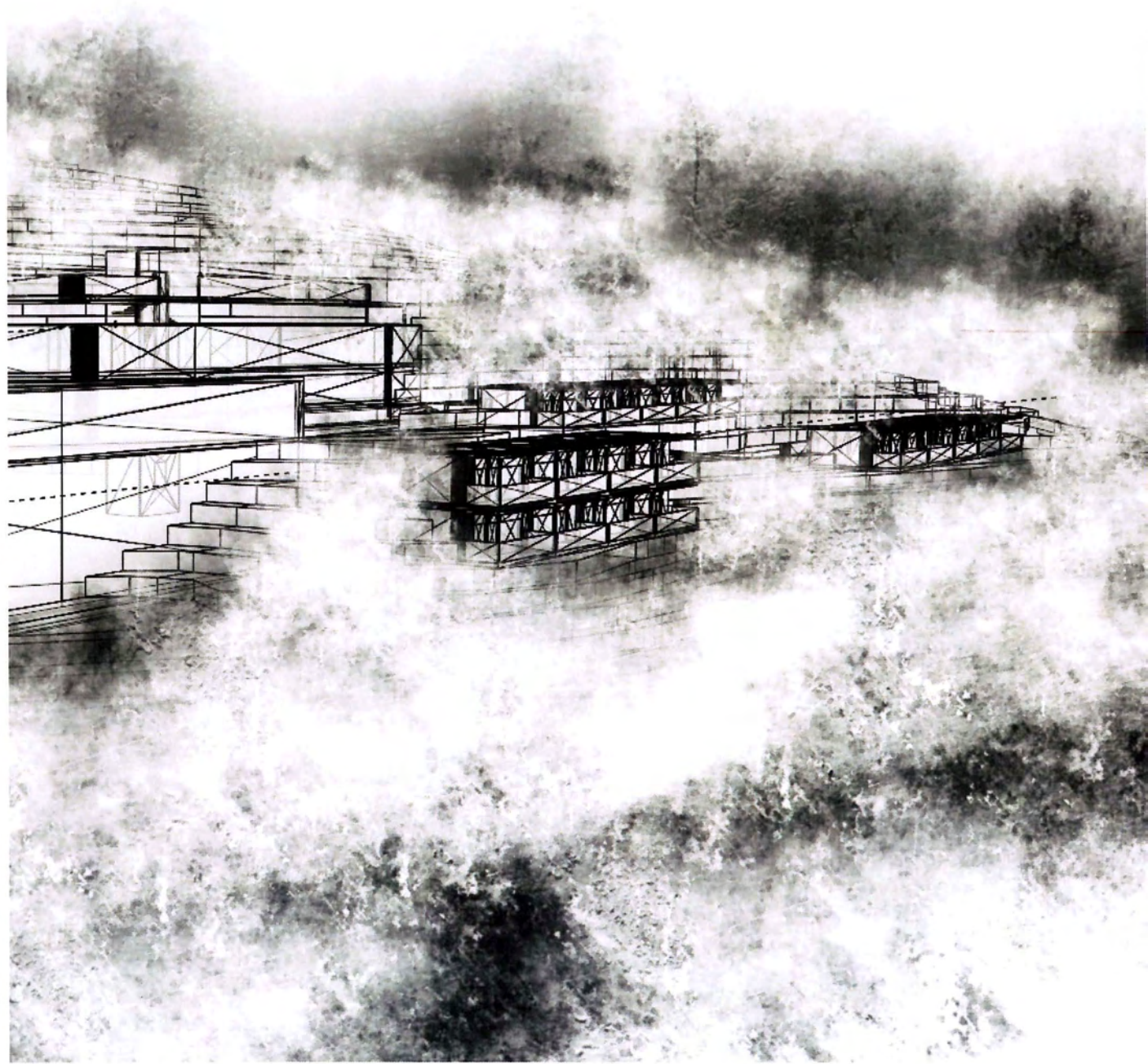

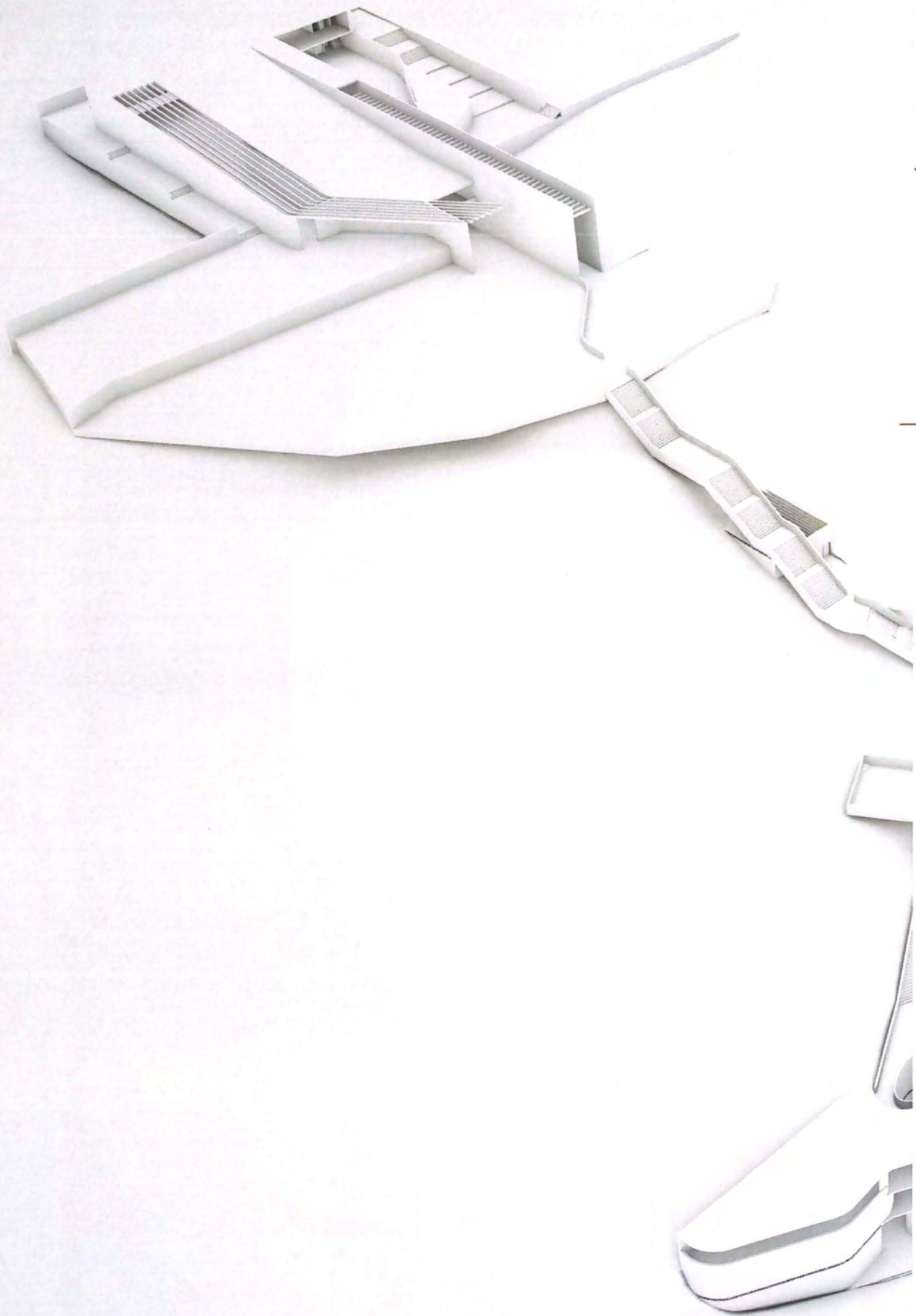

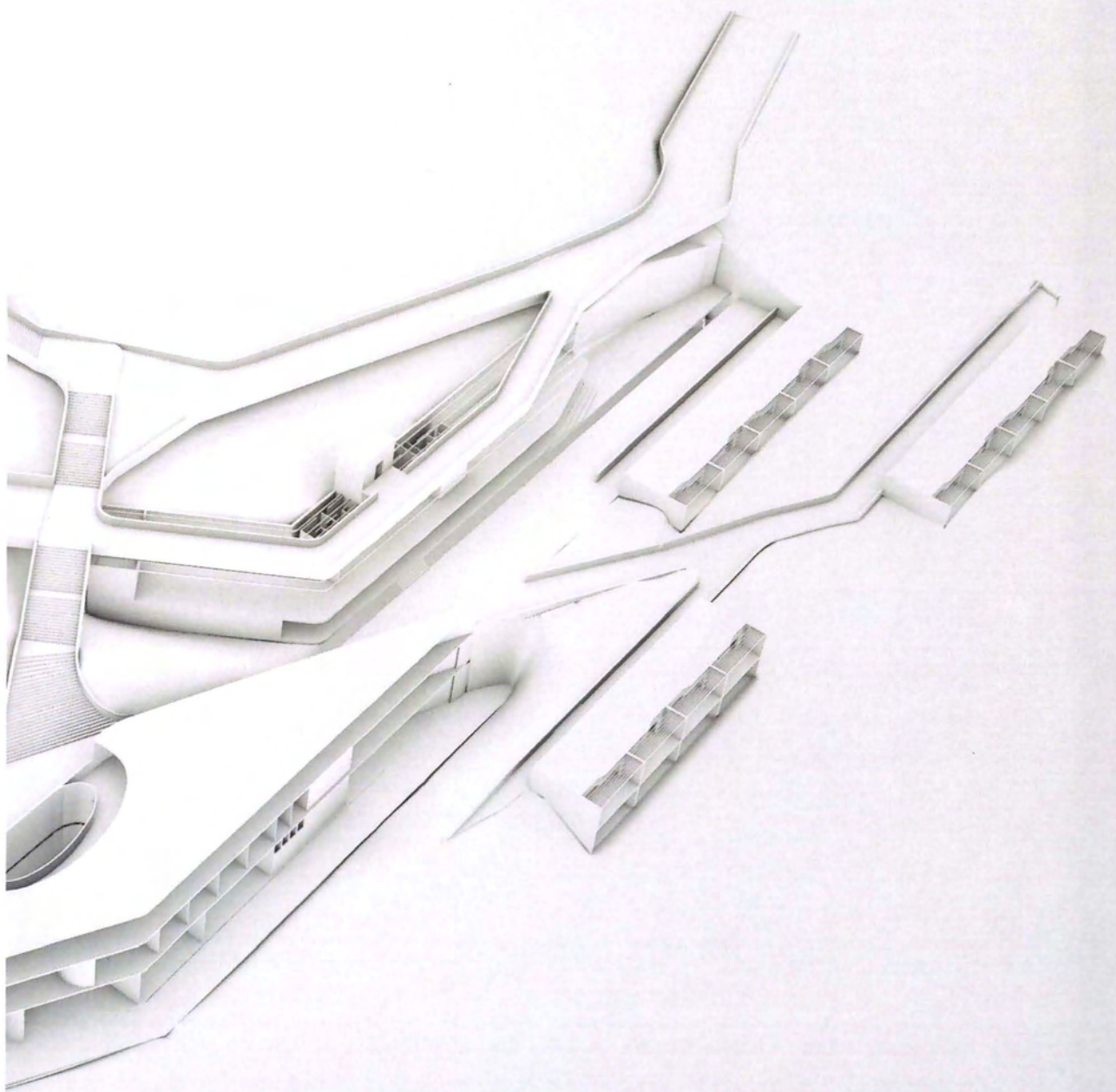

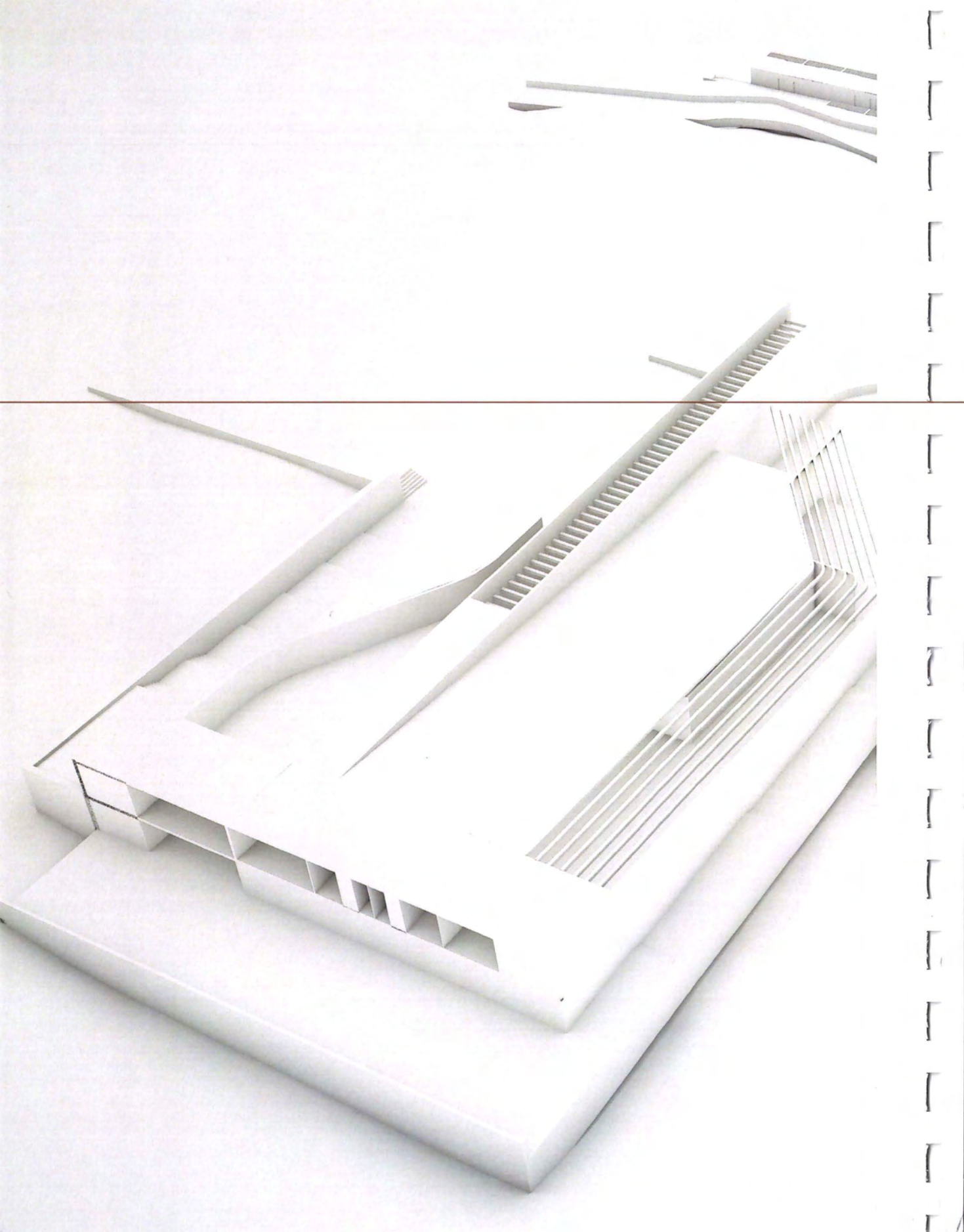

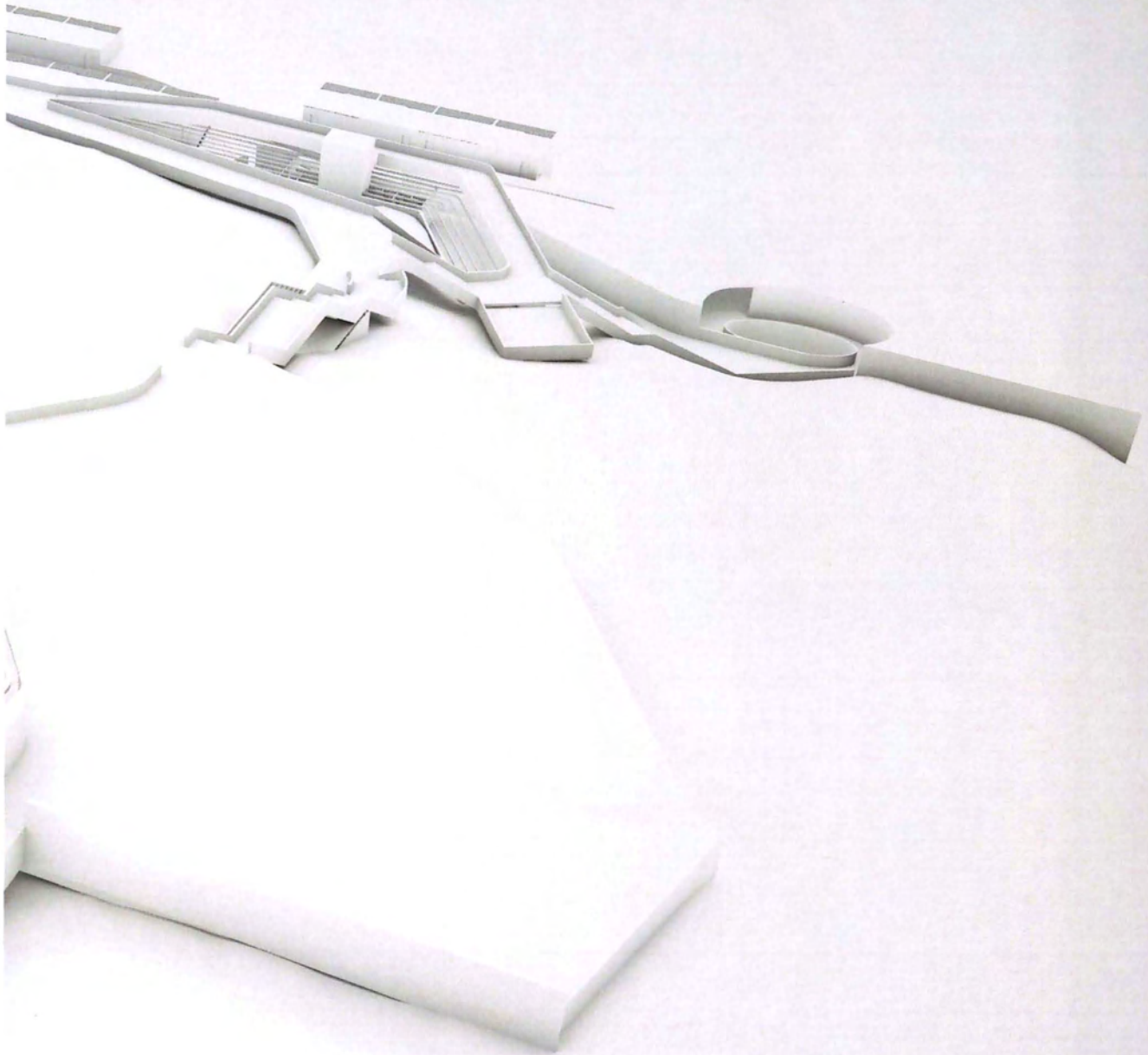

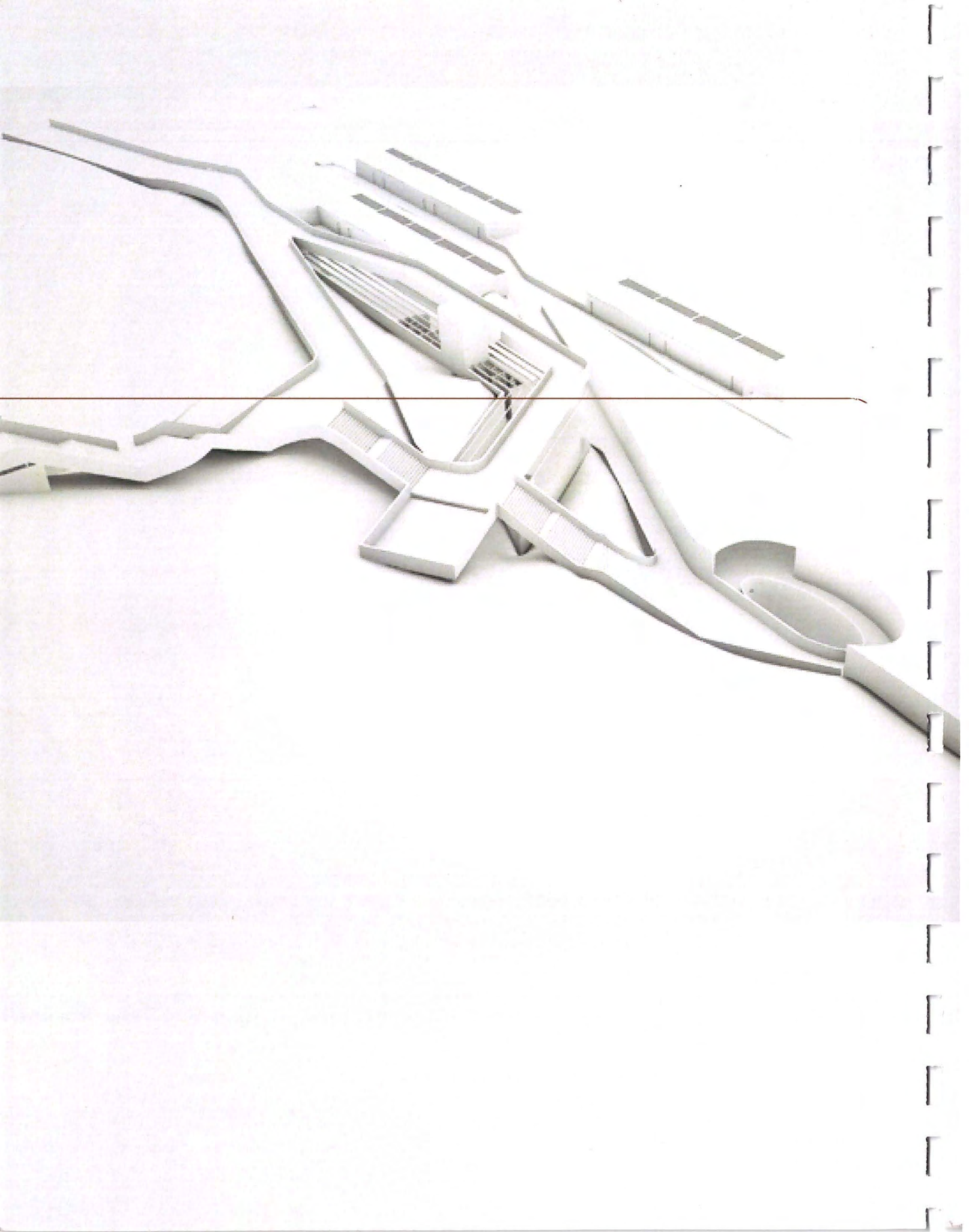

ΑΝΑ_ΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΠΟΥ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ

ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗ ΛΕΥΚΑΔΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΔΗΜΗΤΡΑ ΤΑΜΠΑΚΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Το θέμα της διπλωματικής εργασίας τοποθετείται στο νησί της Λευκάδας, στο Ιόνιο πέλαγος της Ελλάδας. Στο νότιο μέρος του νησιού υπάρχει ένα μοναστήρι, ο Άγιος Νικόλαος Νηράς το οποίο χρησιμοποιείται ελάχιστες φορές το χρόνο ενώ στην ιδιοκτησία του βρίσκεται και ένα παλιό ελαιοτριβείο το οποίο έχει πάψει να βρίσκεται σε λειτουργία εδώ και πολλά χρόνια. Η θέση του μοναστηριού είναι μοναδική από άποψη θέας και ενέργειας καθώς βρίσκεται σε ένα υψόμετρο 150 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας και έχει θέα προς το ιόνιο πέλαγος αλλά και τα απέναντι νησιά.

Στην σημερινή περίοδο που ζούμε όπου όλα γύρω μας αλλάζουν και πρέπει να επαναπροσδιορίσουμε τις ανάγκες μας αλλά και τους τρόπους ικανοποίησης τους προτείνεται ένα πρότυπο κέντρο εναλλακτικού τουρισμού. Ένας χώρος όπου η σχέση μεταξύ παλαιού και καινούργιου θα είναι άμεση. Σε έναν χώρο όπου αυτή τη στιγμή δεν κατοικείται από κανέναν θέλω να δώσω ζωή και χρήση.

Όπως γράφει και ο Bernard Tschumi στο βιβλίο του «Architecture and Disjunction», «η αρχιτεκτονική ορίζεται ως η ηδονική και ενίοτε βίαιη αντιπαράθεση χώρων και δραστηριοτήτων». Με σαφείς επιρροές από την παραπάνω φράση τοποθετούνται στην περιοχή χρήσεις οι οποίες φαίνονται τελείως αντίθετες αλλά στην ουσία συνδέονται στενά. Συγκεκριμένα σχεδιάζεται μια νέα μονάδα ελαιοτριβείου μια μικρή παραγωγή αιθέριων ελαίων, οι οποίες θα λειτουργούν το χειμερινό διάστημα και μια μονάδα υδατοθεραπείας και ξεκούρασης για τους καλοκαιρινούς μήνες. Επίσης στο συγκρότημα υπάρχουν μονάδες διαμονής χωρητικότητας 36 ατόμων. Με αυτό τον τρόπο οι επισκέπτες θα μπορούν να έρθουν σε άμεση επαφή με την φύση και να δουν μια παραγωγική διαδικασία η οποία προέρχεται από την χώρα μας και συνδέεται άμεσα με την ιστορία μας, αλλά ταυτόχρονα επωφελούμενοι των προϊόντων αυτής της διαδικασίας θα έχουν την δυνατότητα να ξεκουραστούν, να απολαύσουν την φύση και την θέα σε ένα ιδιαίτερο τοπίο.

Επιδιώκεται τέλος η αναζωπύρωση όλων των αισθήσεων μέσα από τις φόρμες και τα υλικά των κτιρίων και η επανεγγραφή της κίνησης των σωμάτων στο χώρο, μαζί με τις δράσεις και τα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα.

RE_FORM OF THE WRIST OF OLIVE

AN ALTERNATIVE CENTER OF TOURISM IN LEFKAS

Student: DIMITRA TAMPAKI

Supervisor: SPIROS PAPADOPOULOS

The theme of this thesis is placed on the island of Lefkada in the Ionian Sea in Greece. In the southern part of the island there is a monastery, Agios Nikolaos Niras used a few times a year while the property is an old mill which is no longer in use for many years. The position of the monastery is unique in terms of sight and energy as it is at an altitude of 150 meters above sea level and overlooking the Ionian Sea and the islands opposite.

In the current period we live in where everything around us is changing and we must redefine our needs and ways to meet them, it is proposed an alternative tourism center. A place where the relationship between old and new will be immediate. In an area which is currently not inhabited by anyone I want to give life and use.

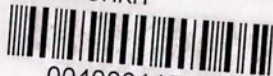
As Bernard Tschumi writes in his book «Architecture and Disjunction», «the architecture is defined as the sensual and sometimes violent confrontation sites and activities." With clear influences from the above words are placed in use which seem completely opposite, but in fact closely linked. Specifically designed a new unit a small mill production of essential oils, which will operate the winter time and a unit of ydatotherapy and rest for the summer months. Also in the complex there are units of accommodation for 36 people. This way guests can come in direct contact with nature and to see a production process which comes from our country and is directly connected with our history, but also benefited from the products of this process will have the opportunity to relax, enjoy nature and overlooking a unique landscape.

Finally sought the revival of all the senses through the forms and materials of buildings and rewriting of body movement in space, along with the actions and events taking place.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

004000115329

